

ב' טבת, תשפ"ב

6 דצמבר, 2021

חוזר מס' ח – 06 - XXX

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי

הנדון: התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה)

(הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250, 301, 315, 329, 308A, 439)

מבוא

1. לאור החזרה לפעילות משקית סדירה פחת הצורך במתן הקלות לתאגידים הבנקאיים בפעילותם הבנקאית, בעת התמודדות עם השפעות משבר הקורונה. לפיכך החל מיום 1.1.2022 יפוג תוקף הוראת השעה למעט הוראות ספציפיות להן נקבע בהוראת השעה תוקף מאוחר יותר. עם זאת, בהקשר של החלטה על חלוקת דיבידנדים בפרט, התאגידים הבנקאיים צריכים לנהוג בזהירות, כאשר הם בוחנים את המודל העסקי שלהם, וכן להביא בחשבון כי עדיין קיימת רמה מסוימת של אי וודאות בשווקים, הנובעת בין היתר מהתפתחות מוטציות חדשות של הווירוס.
2. בנוסף, המפקח על הבנקים החליט לעדכן את הוראות ניהול בנקאי תקין הרלוונטיות, הקלות מסוימות שניתנו בהוראת השעה, לאור הצורך בהתאמת הדרישות לשינויים הפרמננטיים שהתרחשו בשנים האחרונות במשק, בין השאר, בעקבות מעבר לשימוש הולך וגדל באמצעים טכנולוגיים מתקדמים ולאור המשך פעילות יעיל של התאגידים הבנקאיים גם בהינתן ההקלות.
3. לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת בעניינים הנוגעים לעסקי בנקאות, ובאישור הנגיד, יפוג תוקף הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 ויעודכנו הוראות ניהול בנקאי כמפורט להלן:

עיקרי העדכונים בהוראות ניהול בנקאי תקין אגב פקיעת תוקף הוראת השעה

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 (הוראת השעה)

4. נוסף סעיף 16(6) בהוראת השעה, על פיו תוקף ההקלה שנקבעה בסעיף 7א. תעמוד בתוקפה עד ליום 28 בפברואר 2022.

דברי הסבר

הארכת התוקף מאפשרת לראות דוח כספי כמעודכן גם אם חלפה התקופה הקבועה בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 בכפוף לנדרש בסעיף 7א בהוראת השעה. מובהר כי האמור חל באופן אפקטיבי לדוחות הכספיים לשנת 2020.

5. נמחק סעיף 13 בהוראת השעה אשר נועד לסייע ללקוחות אשר אין ברשותם כרטיס חיוב להתנהל בתקופת המשבר, מן הטעם שהסעיף אינו נדרש עוד. אין במחיקה האמורה כדי למנוע מהתאגיד הבנקאי להמשיך ולפעול באופן המתואר בסעיף זה גם בשגרה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 301

6. נוסף סעיף 41(ג) לפיו על אף האמור בסעיף קטן (א), יראו השתתפות בישיבה באמצעות שימוש באמצעי תקשורת מתקדמים (אמצעים המאפשרים לכל המשתתפים בישיבה לראות ולשמוע זה את זה בזמן) כנוכחות פיזית, לצורך עמידה בחובת ההשתתפות הקבועה בהוראה זו, ובלבד ששיעור הישיבות שבהן קוימה השתתפות כאמור לא יעלה על 25% ממספר הישיבות בשנה קלנדרית.

דברי הסבר

לאור ההתפתחויות הטכנולוגיות ושיפור היכולת לנהל דיונים אפקטיביים באמצעות השימוש באמצעי תקשורת מתקדמים, הוחלט לאפשר לדירקטור להשתתף בישיבות הדירקטוריון באמצעי תקשורת מתקדמים וייראו בהשתתפות זו נוכחות פיזית לעניין עמידה בחובת ההשתתפות בדיוני המליאה ובוועדות הדירקטוריון. ההכרה בישיבה באמצעות אמצעי תקשורת כאמור (להלן – ישיבה בתקשורת) כנוכחות פיזית מוגבלת לשיעור של עד 25% ממספר הישיבות בשנה לכל אחד מהדירקטורים.

לעניין זה, אמצעי תקשורת מתקדמים הם כאלו המאפשרים לכל המשתתפים בישיבה לראות ולשמוע זה את זה בזמן.

למען הסר ספק, לא ניתן לראות בישיבה בתקשורת משום נוכחות פיזית לעניין תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

7. בוטל סעיף 49(ד) המפרט את הנושאים שבהם לא ניתן יהיה לקבל החלטות בישיבה בתקשורת.

דברי הסבר

לאור הניסיון שנצבר בשנתיים האחרונות, שבהן קיים הדירקטוריון רבות מישיבותיו באמצעי תקשורת מפאת הנסיבות החריגות ואף קיבל החלטות בתקשורת בנושאים שונים, לרבות בנושאים שמפורטים בסעיף 49(ד), פחתו הנימוקים להמשך הטלת איסור על קבלת החלטות בנושאים מסוימים בדיוני הדירקטוריון בתקשורת, בפרט לאור החלטת התנאי שלפיו הדיונים בתקשורת יתקיימו באמצעי תקשורת מתקדמים כמוגדר בסעיף 41(ג).

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בנושא מגבלת חבות ענפית

8. התווסף סעיף 9 להוראה, לפיו בתקופת הוראת מעבר חבות ענף בינוי ונדל"ן תוגבל לשיעור של 26% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי והחבות לענף בינוי ונדל"ן בניכוי חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגזר הפרטי (הכלולות בענף 42) לא תעלה על 22%.

דברי הסבר

האמור נקבע בהתאם להקלה הקבועה בסעיף 8 בהוראת השעה לפיו, בסעיף 5(ב)1. להוראה, במקום "לא יעלה על 20% יבוא" לא יעלה על 22%", ובסעיף 5(ב)2 במקום "לא יעלה על 24% יבוא" לא יעלה על 26%.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור

9. עדכון סעיף 14א. בהוראה לפיו, לצורך חישוב דרישת ההון כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור שהן למטרת מימון זכויות במקרקעין.

דברי הסבר

עדכון הסעיף משמעותו כי דרישת ההון הנוספת בשיעור 1 נקודת האחוז תחול בגין הלוואות למטרת דיור ולא תחול בגין הלוואה לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין ובמשכון דירה (להלן- "הלוואה לכל מטרה"). האמור בהתאם לנקבע בסעיף 11(ג) בהוראת השעה.

כמו כן, נקבעה הוראת מעבר בסעיף 16 להוראה לפיה על אף האמור לעיל, מיחזור "הלוואה לכל מטרה" שבגינה רותק הון בשיעור של 1% יחייב הקצאת הון בשיעור של 1%.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 439, בנושא חיובים על פי הרשאה

10. בסעיפים 7(א), 7(ג) ו-8(א) להוראה תמחק המילה "בכתב".

דברי הסבר

אגב הטיפול במשבר נגיף הקורונה ניתנה הקלה באופן מתן הודעת ביטול במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250 לפיה תאגיד בנקאי רשאי לקבל את ההודעה גם בשיחה טלפונית מתועדת. עדכון זה מטמיע זאת בשגרה ואף מרחיב את ההקלה האמורה, על מנת לאפשר דרכים נוספות למסירת הודעת הביטול בכל דרך מקובלת בין הלקוח לתאגיד הבנקאי, בכדי להקל על לקוחות התאגיד הבנקאי לבטל חיוב על פי הרשאה והרשאה לחיוב. לשם כך נמחקה הדרישה למתן הודעת ביטול בכתב בסעיפים 7(א) ו-8(א). העדכון האמור תואם את חוק שירותי תשלום תשע"ט-2019, בו לא הוגבל אופן מתן הודעת ביטול חיוב מסוים מכוח הרשאה לחיוב וביטול הרשאה לחיוב. ברוח זו גם עודכן סעיף 7(ג) להוראה.

תחילה

11. תחילת התיקונים להוראה לפי חוזר זה ביום 1 לינואר 2022.

עדכון קבצים

1. רצ"ב דפי העדכון לקובץ הוראות ניהול בנקאי תקין.

בכבוד רב,

יאיר אבירן
המפקח על הבנקים

התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה **(הוראת שעה)**

מבוא

1. מטרת הוראת שעה זאת להעניק הקלות רגולטוריות במספר תחומים, וזאת על רקע התפתחות אירוע וירוס הקורונה והשלכותיו הכלכליות האפשריות, וכדי לסייע למשקי הבית, לעסקים ולמשק להתמודד עם אתגרי אירוע זה.

תחולה

2. ההוראה תחול על תאגיד שהוראת הניהול הבנקאי הרלוונטית חלה עליו.

התאמות בהוראות המפקח על הבנקים

3. המפקח רשאי לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות להלן, לרבות התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין, שיחולו על תאגיד מסוים, או לפטור במקרים חריגים תאגיד מהוראה מסוימת כאשר קיימים טעמים מיוחדים שבהם ראה לנכון לעשות כן, ומנימוקים שיירשמו.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 בנושא מדידה והלימות הון

3א. במקום האמור בסעיף 40(ב) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, יעדי ההון המזעריים יהיו כדלקמן:

"(ב)(1) יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-8%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יחזיק ביחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-9%.

(2) יחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים לא יפחת מ-11.5%. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד שווה או עולה על 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית יחזיק ביחס הון כולל לנכסי סיכון משוקללים שלא יפחת מ-12.5%."

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף

3ב. במקום האמור בסעיף 7 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218, יבוא:

"תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ- 4.5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד הוא 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5%".

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא דירקטוריון

4. על אף האמור בסעיפים 49(א) ו-49(ד) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן – הוראה 301), דירקטוריון התאגיד הבנקאי רשאי לקיים ישיבות דירקטוריון שלא על ידי כינוס ישיבה פרונטאלית. בטל

5. יראו השתתפות באמצעות שימוש באמצעי תקשורת בהתאם להוראות סעיף 49 להוראה 301, כנוכחות פיזית לעניין סעיף 41 להוראה, רק לצורך עמידה בחובת ההשתתפות הקבועה בסעיף. בטל

א5. במקום האמור בסעיף 18 להוראה 301, יבוא:

"על אף האמור בהוראות ניהול בנקאי תקין המחייבות קיום דיוני דירקטוריון בתכיפות מסוימת, הדירקטוריון ידון בנושאים המפורטים בסעיף 6 וכן בנושאים שעליו לדון בהם מכוח הוראות ניהול בנקאי תקין אחרות במועד ובתדירות שיקבע יו"ר הדירקטוריון בהתאם לשיקול דעתו, בהתחשב בסיכונים המתפתחים ובשינויים המהירים בסביבת הפעילות עקב אירוע וירוס הקורונה ובצורך לנטר את פעולות התאגיד הבנקאי בעת הזו, ובכפוף לקבוע בסעיפים 97 עד 99 לחוק החברות ובתקנון התאגיד הבנקאי. אין באמור כדי לגרוע מתפקידי הדירקטוריון ואחריותו לפי כל דין ולפי סעיף 5 או כדי לפטור מאישור הדירקטוריון אם הוא נדרש לפי כל דין או נוהל בנקאי תקין". בטל

(א) סעיף 35(ז) יבוטל.

(ב) סעיף 40 לא יחול על ועדות הדירקטוריון.

ב5. בטל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא פונקצית ביקורת פנימית

ג5. בטל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308A בנושא טיפול בתלונות ציבור

6. בטל.

א6. בסעיף 9(ד) להוראה A308 בסופה יבוא: "בנסיבות חריגות מאד שבהן העיכוב נבע מגורמים שאינם בשליטת התאגיד הבנקאי, רשאי התאגיד הבנקאי לפרסם באמצעים מקוונים

~~הודעה לכלל לקוחותינו בדבר הארכת המועד וסיבת העיכוב, חלף משלוח הודעה לכל פונה כאמור לעיל. בטל.~~

7. בטל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי

7.א. בסעיף 27א. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311, בהגדרה "דוח כספי", במקום "הדוח יחשב כמעודכן אם הוגש עד תשעה חודשים ממועד הדוח הכספי" יבוא "הדוח יחשב כמעודכן אם הוגש עד אחד עשר חודשים ממועד הדוח הכספי ואולם אם היה הלווה עסק קטן או עסק זעיר, כהגדרת מונחים אלה בסעיף 79א(5) להוראת הדיווח לציבור מספר 634, יחשב הדוח כמעודכן אם הוגש עד ארבעה עשר חודשים ממועד הדוח הכספי".

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בנושא מגבלת חבות ענפית

8. בסעיף 5(ב)1. להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315, במקום "לא יעלה על 20% יבוא ילא יעלה על 22%", ובסעיף 5(ב)2 במקום "לא יעלה על 24% יבוא ילא יעלה על 26%". בטל. שובץ בהוראה 315

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי בחשבונות

עובר ושב

8.9. בסעיף 4(א) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 325 (להלן - הוראה 325) במקום "יום עסקים אחד" יבוא "3 ימי עסקים". בטל

9. יתווסף סעיף 9 להוראה "תאגיד בנקאי רשאי שלא ליישם את האמור בהוראה זו על חריגות בסכומים שלא יעלו על 5,000 ש"ח ל"אשראי לאנשים פרטיים", ובסכומים שלא יעלו על 100,000 ש"ח ל"אשראי מסחרי", כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור, כאשר ישנה מסגרת אשראי קיימת בחשבון הלקוח. שיעור הריבית בחריגה לא יעלה על הריבית שנקבעה במסגרת האשראי האחרונה אשר הוסכמה עם הלקוח. בתוך 3 ימי עסקים מהיווצרות החריגה הבנק יצור קשר עם הלקוח לצורך יידועו על החריגה, יציג לו את האפשרויות העומדות בפניו ויוסכם ביניהם אופן המשך הטיפול בחריגה." בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 326 בנושא ליווי פיננסי

10.א. בטל

10.ב. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור

10. (א) בטל.

(ב) בסוף סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 (להלן - הוראה 329) יבוא:
 "לצורך אמידת ההכנסה, רשאי תאגיד בנקאי להתחשב לעניין שכר - בסכום ממוצע הכנסות הלווה בשלושת החודשים שקדמו ליציאתו לחל"ת או לירידה למשרה חלקית בשל משבר הקורונה (להלן - היציאה לחל"ת) ולעניין עצמאי - בסכום ממוצע ההכנסות בדוחות שומה לשנים 2018 ו-2019. זאת, בהתקיים כל התנאים הבאים:

- (1) להערכת הבנק, בחלוף משבר הקורונה הלווה צפוי לחזור לרמת ההכנסה, שהייתה לו טרם היציאה לחל"ת או משבר הקורונה;
- (2) שיעור ההחזר מההכנסה של הלווה, לאחר היציאה לחל"ת או הכנסה לפי דוח שומה 2020 (בהיעדרו לפי אישור רו"ח), לא יעלה על 70%, הכנסות לעניין זה כוללות מענקים בגין הקורונה;
- (3) הבנק יקבע מגבלה כוללת להיקף אשראי הניתן אגב הקלה זו;
- (4) לעניין עצמאי - דוח שומה 2020 (או לחליפין בהיעדרו אישור רו"ח) הוא הדוח האחרון ברשות הלווה.

(ג) סעיף 14א. להוראה 329 לא יחול על הלוואות לדיור שלא לצורך רכישת זכות במקרקעין (הלוואות לכל מטרה) שאושרו החל מתחילת תוקפה של הוראת השעה, 19 במארכס 2020, ועד תום תוקף ההוראה - בטל. שובץ בהוראה 329

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 בנושא חלוקת דיבידנד על ידי תאגידים בנקאיים

11א. בסוף סעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 331 יבוא: "(*): בתחתית העמוד תיווסף הערת שוליים: "(*): ראו דברי ההסבר להוראה מיום 30 בספטמבר 2021 במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250".

בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא ניהול סיכונים תפעוליים

11ב. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית

11. בטל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 בנושא ניהול טכנולוגיית המידע

12. א. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 360 בנושא רוטציה וחופשה רציפה

12. ב. בטל.

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 367 בנושא בנקאות בתקשורת ומספר 420

בנושא משלוח הודעות בתקשורת

12. על אף האמור בסעיף 28 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367, וסעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 420, תאגיד בנקאי רשאי לשלוח בערוצי בנקאות בתקשורת ללקוחות שאין ברשותם כרטיס חיוב אחר שהונפק על ידי אותו התאגיד, הודעות אשר מציעות להם להנפיק כרטיס חיוב, גם אם חלקן אינו צד להסכם בנקאות בתקשורת בערוצים שהודעה נשלחה באמצעותם. בטל

13. א. בטל. בסעיף 19(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 367, במקום "50,000 ש"ח" יבוא "100,000 ש"ח". בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 בנושא ניהול סיכוני איסור הלבנת הון

ואיסור מימון טרור

13. ב. בטל. (1) בסעיף 78 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411, במקום "50,000 ש"ח" יבוא "100,000 ש"ח".

(2) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 יתווסף נספח ב'2 הבא:

הסדר שקבעה המפקחת על הבנקים לפי סעיף 7א לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן, "הצו").

(א) תאגיד בנקאי רשאי להחיל את הוראות סעיפים 6א(א) ו-6א(ב) לצו בכל אחד מהמקרים הבאים:

(1) הנפקת כרטיס חיוב ליחיד שמסגרת הפעילות בו אינה עולה על סכום של 100,000 ש"ח;

(2) הגדלת סכום הפעילות בכרטיס חיוב קיים ליחיד עד לסכום שלא יעלה על 100,000 ש"ח;

(3) מתן הלוואה ליחיד באמצעות כרטיס חיוב, ובלבד שסכום ההלוואה אינו עולה על 100,000 ש"ח;

(ב) תאגיד בנקאי יהיה רשאי במקרים האמורים בסעיף קטן (א) לרשום את פרטי הניהול לפי העתק ממסמך זיהוי שהנפיקה מדינת ישראל, הנושא שם, מספר זהות, תאריך לידה ותמונה;

(ג) בסעיף זה "כרטיס חיוב" – כרטיס חיוב שההתחשבות בגין החיובים שנעשו מכוחו נעשית באמצעות חשבון עובר ושב בתאגיד הבנקאי שאינו המנפיק או השותף להסדר ההנפקה.

(3) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 יתווסף נספח ב'3 הבא:

הסדר שקבעה המפקחת על הבנקים לפי סעיף 7א לצו:

על אף האמור בסעיפים 2(ה) ו-4(א) לצו, בעת פתיחת חשבון נוסף לבקשת עורך דין, רואה חשבון או טוען רבני, בעבור לקוח מסוים, רשאי התאגיד הבנקאי לקבל הצהרה שלא בחתימת מקור בהתקיים כל התנאים הבאים:

(א) ניתן אישור של האחראי למילוי החובות לפי סעיף 8 לחוק או מי מטעמו;

(ב) בעת ממשק עם בעל החשבון, יפעל התאגיד הבנקאי לקבלת הצהרה בחתימת מקור;

(ג) התאגיד הבנקאי יקבע בקרות מבוססות סיכון ויעגן אותם בנהלים:

בהסדר זה:

"לקוח" – לקוח שהוא יחיד כהגדרתו בצו

"עורך דין" – בעל רישיון לעריכת דין בישראל.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 426 – מתן מענה טלפוני אנושי מקצועי

13.ג. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 432 - העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח

13.ד. בטל

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 439 בנושא חיובים על פי הרשאה

13. על אף האמור בסעיפים 7(א) ו-8(א) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 439, תאגיד בנקאי רשאי לקבל מלקוח הוראה לביטול חיוב מסוים בהרשאה לחיוב חשבון והרשאה לחיוב חשבון באמצעות הטלפון, ובלבד שהשיחה תתועד. בטל. שובץ בהוראה 439.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 450 - הליכי גביית חובות

14.א. בטל

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451 – נהלים למתן הלוואות לדיור

14.ב. בטל

14.ג. בטל

14.ד. בטל

תוקף והוראת מעבר

15. בטלתוקף ההוראה עד יום כ"ז בטבת תשפ"ב (31 בדצמבר 2021) – (להלן – **תום תוקף ההוראה**).

16. תוקף - על אף האמור בסעיף 15 –

(1) **תחולתוקף** ההקלה שנקבעה בסעיפים 3.א. ו- 3.ב. עד **תום 24 חודשים מיום תום תוקף ההוראה 31 בדצמבר 2021**, ובלבד ש:

(א) לעניין סעיף 3.א. - יחסי ההון של התאגיד הבנקאי לא יפחתו מיחסי ההון **ביום 31 בדצמבר 2021** או יחסי ההון המזעריים שחלים על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם. עם זאת, הפחתה ביחסי ההון של עד 0.3 נקודות האחוז בתקופת **ששת החודשים מיום 31 בדצמבר 2021 עד יום 30.6.2022** לא תחשב כחריגה מהאמור ברישא סעיף זה. כל זאת בכפוף לתכנון הון מוקפד ושמרני ולדיווח למפקח;

(א) 1. לעניין סעיף 3.ב. - **תוקף ההקלה עד ליום 30 ביוני 2022**; יחס המינוף לא יפחת מהשיעור **במועד תום תוקף ההוראה** במועד פקיעת ההקלה- או מיחס המינוף **המזער- הנדרש** מהתאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מביניהם; **ניצול ההקלה לא יהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.**

(ב) בטל.

(2) בטל

(3) בטל

(4) בטל

(5) **ההקלה שנקבעה בסעיף 8 תעמוד בתוקפה עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025 ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור שחל ביום 31 בדצמבר 2025 או השיעור של המגבלה הענפית כקבוע בסעיף 5(ב) בהוראת ניהול בנקאי תקין 315, הגבוה מביניהם. בטל; שובץ בהוראה 315**

(6) תוקף ההקלה שנקבעה בסעיף 7.א. עד ליום 28 בפברואר 2022.

17. **פעל תאגיד בנקאי בהתאם לקבוע בסעיפים 13א ו- 13ב להוראה זו, יפעל התאגיד הבנקאי להשלים את חובות הזיהוי, האימות והצהרה על נהנה בחתימת מקור בהתאם לדין כנוסחו טרם תחילתו של תיקון זה, וזאת תוך 3 חודשים מתום תוקף ההוראה.**

טבלת עדכונים

חוזר 06 מס'	גרסה	פרטים	תאריך
2611	1	חוזר מקורי	18/03/2020
2612	2	עדכון	31/03/2020
2614	3	עדכון	01/04/2020
2615	4	עדכון	07/04/2020
2618	5	עדכון	27/04/2020
2619	6	עדכון	05/05/2020
2621	7	עדכון	01/06/2020
2622	8	עדכון	23/06/2020
2625	9	עדכון	16/09/2020
2626	10	עדכון	22/09/2020
2633	11	עדכון	15/11/2020
2648	12	עדכון	07/01/2021
2657	13	עדכון	22/03/2021
2665	14	עדכון	19/07/2021
2666	15	עדכון	26/07/2021
2675	16	עדכון	30/09/2021

דירקטוריון

פרק א'	כללי	תוכן העניינים
	1. מבוא	301-3
	2. תחולה	301-3
	3. הגדרות	301-3
	4. אישור נושאי משרה	301-4
פרק ב'	תפקידיו של הדירקטוריון וסמכויותיו	301-5
	5. תפקידי הדירקטוריון	301-5
	6. נושאים שהדירקטוריון חייב לדון בהם ולהחליט	301-5
	7. בטל	301-7
	8. מצבו העסקי של התאגיד הבנקאי	301-7
	9. אירועים חריגים	301-8
	10. מנגנוני פיקוח ובקרה על תאגידים נשלטים	301-8
	11. פונקציות ביקורת ובקרה	301-9
	12. מנהל כללי	301-9
	13. הדרג הבכיר	301-9
	14. בטל	301-9
	15. קוד אתי	301-10
	16. ניגודי עניינים	301-10
	17. פעילויות נעדרות שקיפות	301-10
	18. תכיפות הדיונים	301-11
	19. אישור אמצעים ומעקב אחר ביצוע החלטות	301-11
	20. ישיבות ללא נוכחות ההנהלה	301-12
	21. האצלת סמכויות לוועדות הדירקטוריון	301-12
פרק ג'	הרכב הדירקטוריון	301-13
	21א. כללי	301-13
	21ב. ייצוג מגדרי הולם	301-13
	22. מספר דירקטורים	301-13
	23. עובדי התאגיד הבנקאי כדירקטורים	301-13
	24. דירקטורים חיצוניים	301-13
	25. כשירות הדירקטוריון	301-14
	26. ידיעת השפה העברית	301-15
	27. בטל	301-15
פרק ד'	יושב ראש הדירקטוריון	301-16
	28. יושב ראש הדירקטוריון	301-16
	29. בטל	301-16
פרק ה'	כשירות לכהן כדירקטור	301-17
	30. כשירות דירקטור	301-17
	31. ניגוד עניינים דרך קבע	301-17
	32. עיסוקים אחרים	301-19

פרק ו'	ועדות הדירקטוריון	301-20
	33. ועדות חובה	301-20
	34. הרכב ועדות דירקטוריון ודרכי עבודתן	301-20
	35. ועדת הביקורת - הרכב ודרכי עבודה	301-20
	36. ועדת הביקורת - תפקידים	301-21
	37. ועדת עסקאות עם אנשים קשורים	301-23
	38. ועדת תגמול - הרכב ודרכי עבודה	301-23
	38א. ועדת תגמול - תפקידים	301-24
	39. ועדת ניהול סיכונים	301-25
	39א. ועדה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית	301-25
פרק ז'	ישיבות הדירקטוריון	301-26
	40. תכיפות ישיבות	301-26
	41. נוכחות בישיבות הדירקטוריון	301-26
	42. הודעות וחומר רקע לישיבות	301-27
	43. מניין חוקי והצבעה	301-27
	44. סדר היום	301-27
	45. פרוטוקול	301-27
	46. השתתפות המבקר הפנימי בישיבות	301-28
	47. בטל	301-28
	48. חליף ומשקיף	301-28
	49. קיום ישיבות בתקשורת	301-28
	50. קבלת החלטות ללא התכנסות	301-29
פרק ח'	נוהגים לתפקוד יעיל של הדירקטוריון	301-30
	50א. נוהלי עבודה	301-30
	51. דרישות מדירקטור	301-30
	52. זכות דירקטור לקבל מידע	301-30
	53. סיוע מקצועי לדירקטוריון	301-30
	54. זכות חתימה	301-31
	55. ניגוד עניינים ענפי	301-31
	56. עניין אישי	301-32
	57. הקשר עם עובדי התאגיד הבנקאי מחוץ לישיבות	301-32
	58. הדרכות ומומחיות מקצועית	301-33
	59. הערכת אפקטיביות עבודת הדירקטוריון	301-33
פרק ט'	דיווח למפקח על הבנקים	301-34
	60. תכיפות הדיווח	301-34
	61. דיווח שנתי	301-34
	62. דיווח על אירוע שלא בשגרה	301-34
	63. אופן הדיווח	301-35
פרק י'	שונות	301-36
	64. מסמכי ההתאגדות	301-37
נספח א'	שאלון למועמד לתפקיד נושא משרה בתאגיד בנקאי	301-37
נספח ב'	הצהרת נושא משרה בעת עדכון פרטים	301-52
נספח ג'	תאגידי שוק הון	301-53

דירקטוריון

פרק א': כללי

מבוא

1. (א) ממשל תאגידי אפקטיבי הינו רכיב חיוני לתפקוד הבטוח והנאות של תאגיד בנקאי ובכך להשגה ולשמירה על אמון הציבור במערכת הבנקאית. לאור חשיבות תפקידם של התאגידים הבנקאיים במערכת הכלכלית ורגישותם לקשיים הנובעים מממשל תאגידי בלתי יעיל, ולאור הצורך להגן על בעלי הפיקדונות, גוברת החשיבות של תפקוד תקין וברמה גבוהה של הדירקטוריון כחלק מממשל תאגידי נאות ומניהולו התקין של תאגיד בנקאי. לשם כך נקבעו הוראות לעניין תפקידיו, הרכבו ודרכי פעולתו של הדירקטוריון. הוראות אלו מהוות כללים מינימליים הנדרשים לניהול תקין של התאגיד הבנקאי בכל הקשור לפעולת הדירקטוריון.
- (ב) למען הסר ספק, מובהר בזאת כי ככלל, הוראות אלו באות להוסיף על חוק החברות.

תחולה

2. (א) הוראות אלו יחולו על כל התאגידים הבאים (להלן בהוראה זו - "תאגיד בנקאי"):
- (1) תאגיד בנקאי;
- (2) תאגיד עזר שהוא חברת כרטיסי אשראי;
- (3) סולק כהגדרתו בסעיף 36(ט) לחוק הבנקאות (רישוי).
- (ב) המפקח רשאי לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות להלן, שיחולו על תאגיד בנקאי מסוים או על דירקטור מסוים, או לפטור, במקרים חריגים, תאגיד בנקאי או דירקטור מהוראה מסוימת, והכל אם שוכנע כי הנסיבות מצדיקות זאת.

הגדרות

3. "הפקודה" פקודת הבנקאות, 1941.
- "חוק הבנקאות (רישוי)" חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981.
- "חוק החברות" חוק החברות, התשנ"ט - 1999.
- "מבקר פנימי" המבקר הפנימי של התאגיד הבנקאי, כאמור בסעיף 14 לפקודה.
- "מנהל כללי" יחיד בעל התפקיד הניהולי הבכיר בתאגיד הבנקאי, יהא כינויו אשר יהא.
- "נושא משרה" כהגדרתו בחוק החברות, אלא אם נאמר אחרת בהוראה זו.
- "עניין אישי" כמשמעותו בחוק החברות.
- "פונקציות ביקורת ובקרה" לרבות ביקורת פנימית, ניהול סיכונים או פונקציית הציות - הפונקציה או העומד בראשה, לפי העניין.

רואה החשבון המבקר כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 302 - "רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי".	"רואה החשבון המבקר"
תאגידים נשלטים, סניפים, נציגויות ונציגים ניידים מחוץ לישראל.	"שלוחות"
תאגיד שבשליטת התאגיד הבנקאי.	"תאגיד נשלט"

אישור נושאי משרה

4. (א) בהתאם לאמור בסעיפים 11א ו-15ג(ב) לפקודה, לא יוכל אדם לכהן כנושא משרה בתאגיד בנקאי אלא אם כן נמסרה הודעה למפקח שישים יום לפחות לפני תחילת הכהונה. להודעה יצרף התאגיד הבנקאי שאלון שימולא על ידי המועמד (מצורף נוסח השאלון בנספח א'). המפקח רשאי לשנות ולעדכן את השאלון מעת לעת.
- (ב) למען הסר ספק, מובהר בזאת, כי מקרה מהמקרים שלהלן יחשב גם הוא למינוי אדם כנושא משרה כאמור בסעיף קטן (א), המחייב הודעה מראש למפקח כנדרש בפקודה:
- (1) הארכת כהונה או מינוי מחדש לאותו תפקיד;
 - (2) מינוי לתפקיד אחר כנושא משרה;
 - (3) מינוי דירקטור כיו"ר הדירקטוריון;
- להודעה כאמור, יצרף התאגיד הבנקאי רשימה של השינויים, אם היו, בפרטים שנמסרו על ידי המועמד בשאלון הקודם שמולא על ידו. לרשימת השינויים כאמור, תצורף הצהרת המועמד והצהרת התאגיד הבנקאי במתכונת המופיעה בשאלון באותה עת.
- (ג) על נושא משרה להודיע, באמצעות התאגיד הבנקאי, על אירועים או שינויים בפרטים הנזכרים בסעיפים 4, 5, 6, ו-7.10, למעט סעיפים קטנים 6.2 ו-6.3 בנספח א' וכן בפרטים אחרים עליהם יודיע המפקח מעת לעת, בסמוך להתרחשותם; המפקח ישקול ויחליט האם בשל השינויים יש להורות על הפסקת כהונתו של נושא המשרה בהתאם לסעיף 11א(ה) לפקודה. על נושא המשרה ועל התאגיד הבנקאי לצרף להודעה כאמור הצהרה בנוסח המפורט בנספח ב'.
- (ד) בסעיף זה (סעיף 4), "נושא משרה" כהגדרתו בסעיף 11א לפקודה.

פרק ב': תפקידיו של הדירקטוריון וסמכויותיו

תפקידי הדירקטוריון

5. הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי התאגיד הבנקאי ולאיתנותו הפיננסית. הדירקטוריון ינקוט באמצעים הסבירים הדרושים לצורך מילוי תפקידיו בהתאם לדין ובהתאם לאמור בהוראה זאת.
- (א) הדירקטוריון יתווה את האסטרטגיה של התאגיד הבנקאי לרבות אסטרטגית הסיכון ותיאבון הסיכון, ויאשר את מדיניות התאגיד הבנקאי אשר תנחה את התאגיד הבנקאי בפעילותו השוטפת.
- (ב) הדירקטוריון יפקח על פעולות ההנהלה ועל עקביותן עם מדיניות הדירקטוריון.
- (ג) הדירקטוריון יוודא קיומם של תחומי אחריות ודיווחיות (Accountability) ברורים בתאגיד הבנקאי.
- (ד) הדירקטוריון יתווה בתאגיד הבנקאי תרבות ארגונית, הדורשת ישום סטנדרטים גבוהים של התנהגות מקצועית ויושרה.
- (ה) הדירקטוריון יוודא שהתאגיד הבנקאי יפעל תוך ציות לחוק ולרגולציה.

נושאים שהדירקטוריון חייב לדון בהם ולהחליט

6. הדירקטוריון ידון, יחליט, יאשר ויקבע הנחיות, לפי העניין, בנושאים המפורטים להלן:

אסטרטגיה כוללת ומדיניות

- (א) יעדי האסטרטגיה הכוללת של התאגיד הבנקאי, של תאגידי נשלטים ושל שלוחותיו, לרבות הקווים העקרוניים לפעולה, המודל העסקי ומקורות הרווח, היעילות התפעולית, אסטרטגית הסיכון הכוללת ותיאבון הסיכון כמפורט בהוראה 310.
- הדיון ביעדי האסטרטגיה יערך על רקע הסביבה המקרו כלכלית, עסקית ורגולטורית שבה פועל התאגיד הבנקאי.
- על הדירקטוריון של תאגיד נשלט להתחשב ביעדי האסטרטגיה הכוללת של הקבוצה, שנקבעו על ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי השולט, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הנשלט ועם הוראת סעיף 11 לחוק החברות;
- (א1) המבנה הארגוני של התאגיד הבנקאי ומבנה הקבוצה. הדירקטוריון יבחן כי מבנה התאגיד הבנקאי והקבוצה תואמים את האסטרטגיה העסקית שלו, בהתייחס, בין היתר, לסוגי התאגידיים בקבוצה ואופן ההחזקה והשליטה בהם, וליכולתו של התאגיד הבנקאי השולט לזהות, לבקר ולנהל את הסיכונים ברמת הקבוצה לרבות סיכונים עודפים הנובעים ממבנים מורכבים. לצורך כך, יוודא הדירקטוריון כי מבנה התאגיד הבנקאי ומבנה הקבוצה כוללים ערוצי תקשורת ודיווח נאותים.
- לעניין סעיף קטן זה – "קבוצה" – תאגיד בנקאי ותאגידיים הנשלטים על ידו.
- (ב) מסגרת ניהול הסיכון, לרבות אישור מדיניות ואופן ניהול הסיכון עבור כל אחד מהסיכונים השונים של התאגיד הבנקאי, לרבות כל התאגידיים הנשלטים על ידו ושלוחותיו (סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכונים תפעוליים וטכנולוגיים, סיכוני נזילות, סיכוני ציות, סיכונים משפטיים וכו'), כמפורט בסעיף 15 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310.

- על הדירקטוריון של תאגיד נשלט להתחשב במסגרת ניהול הסיכון הכוללת של הקבוצה, שנקבעה על ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי השולט, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הנשלט ועם הוראת סעיף 11 לחוק החברות;
- (ב) אישור מדיניות מוצר חדש ובחינה ואישור מראש של מוצרים חדשים מהותיים טרם הפעלתם כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310;
- (ג) מדיניות האשראי של התאגיד הבנקאי ויעדים כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311;
- (ד) אסטרטגיה ומדיניות טכנולוגיית המידע ובנקאות בתקשורת של התאגיד הבנקאי;
- (ה) תהליך הערכת הלימות ההון כנגד רמת החשיפה לסיכונים שנקבעה, מדיניות הון, מבנה ההון והשינויים בו;
- (ו) יעדים לביצוע בשנה הקרובה ומידת התאמתם למדיניות התאגיד הבנקאי, ואישור תכנית עבודה בהתאם ליעדים אלו;
- (ז) התקציב הכולל של התאגיד הבנקאי (הכנסות, הוצאות והשקעות) ומעקב אחר ביצועו בפועל;

פיקוח ובקרה

- (ח) דיווחים על מצבו העסקי של התאגיד הבנקאי כמפורט בסעיף 8;
- (ט) חריגה מהותית, כפי שיגדיר הדירקטוריון, מהמגבלות שנקבעו במסגרת מדיניות שאושרה על ידו;
- (י) סוגי האירועים החריגים שיש לדון בהם בדירקטוריון ודיון באירועים חריגים מהותיים, בהתאם לנסיבות כמפורט בסעיף 9;
- (יא) מנגנוני פיקוח ובקרה על תאגידים נשלטים כמפורט בסעיף 10;
- (יב) עבודת פונקציות הביקורת והבקרה כמפורט בסעיף 11;
- (יג) דוחות ביקורת כאמור בסעיף 36(א)(2);
- (יד) אישור הדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור של התאגיד הבנקאי;
- (טו) הודעות של רואה החשבון המבקר:
- (1) הודעה בדבר אי תיקון ליקויים על פי סעיף 3(ב) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 304;
- (2) הודעה על קיום ספקות בדבר המשך קיומו של התאגיד הבנקאי כעסק חי לפי סעיף 6(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 302;

מדיניות כוח אדם ותגמולים

- (טז) מינוי המנהל הכללי כמפורט בסעיף 12, פיטוריו והערכת הביצועים שלו;
- (יז) מדיניות מינוי והערכת ביצועים של הדרג הבכיר כמפורט בסעיף 13;
- (יח) מדיניות ניווד בעלי תפקידים מסוימים בתאגיד הבנקאי, מידי תקופה (רוטציה) כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 360;
- (יט) מדיניות התגמול (כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A), לאחר ששקל את המלצות וועדת התגמול;

- (כ) התקשרות של התאגיד הבנקאי עם נושאי משרה בכירה באשר לתגמולם (כהגדרת מונחים אלה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A), לאחר אישורה של וועדת התגמול ולפני אישור האסיפה הכללית כאשר נדרש; ולגבי המבקר הפנימי, אישור הדירקטוריון יהיה גם לפי המלצת ועדת הביקורת;
- (כא) עקרונות הסכמי התגמול של עובדי התאגיד הבנקאי שאינם נושאי משרה בכירה.

שונות

- (כב) הנפקת מניות (לרבות אופציות וניירות ערך המירים) על-ידי תאגיד נשלט, הן בישראל והן מחוץ לישראל, והנפקה אחרת של תאגיד נשלט בערבות התאגיד הבנקאי והכל, למעט הנפקה של תאגיד שכל אמצעי השליטה בו מוחזקים על ידי תאגיד האם וההנפקה היא לתאגיד הבנקאי עצמו או לתאגיד הנשלט על ידי התאגיד הבנקאי;
- (כג) ביצוע שינויים במבנה השליטה של התאגיד הבנקאי בתאגיד נשלט שפעילותו מהותית לפעילות התאגיד הבנקאי;
- (כד) ביצוע ומימוש השקעות קבועות, לרבות השקעה בתאגיד נשלט, בין אם מושבו בארץ או בחוץ לארץ, לפי קריטריונים כפי שיקבע הדירקטוריון כאשר סכום ההשקעה יהיה אחד הקריטריונים; הקריטריונים ייקבעו באופן שימנע מעורבות של הדירקטוריון בניהול השוטף של התאגיד הבנקאי;
- (כה) קוד אתי לתאגיד הבנקאי כמפורט בסעיף 15;
- (כו) מדיניות למניעת ניגודי עניינים והבקורות בגינם כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 ובסעיף 16;
- (כז) מדיניות "פעילויות נעדרות שקיפות" כמפורט בסעיף 17;
- (כח) כל עניין אחר בעל חשיבות מהותית לפעילות התאגיד הבנקאי או לפיקוח ולבקרה על ניהולו.

אשראי

7. בטל;

מצבו העסקי של התאגיד הבנקאי

8. בדיון על מצבו העסקי של התאגיד הבנקאי על פי סעיף 6(ח), יתייחס הדירקטוריון לדיווחים שיוגשו בכתב ושמנתונתם תיקבע על ידי הדירקטוריון. הדיווחים יכללו לכל הפחות את סעיפי הפירוט האלו:
- (א) דוח חודשי:
- (1) תמצית מאזן ודוח רווח והפסד, תוך התייחסות לרווחים פיננסיים, הכנסות מעמלות והוצאות תפעוליות;
 - (2) מידת החשיפה של התאגיד הבנקאי לסיכונים לסוגיהם;
 - (3) הטיפול בחובות קשי גבייה שסכומם מהותי;
 - (4) שינויים עיקריים במצבם של תאגידי נשלטים והשקעות מהותיות בנכסים קבועים;

- (5) עסקאות שהן מהותיות או חריגות לעסקי התאגיד הבנקאי לפי שיקול דעת המנהל הכללי, וזאת בנוסף לכללים שקבע הדירקטוריון בעניין זה ;
- (6) פעילות התאגיד הבנקאי בשוק ההון, על חשבון עצמו ("נוסטרו").

(ב) מסמך הסיכונים הרבעוני כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310.

אירועים חריגים

9. בדיון על אירועים חריגים על פי סעיף 6(י) הדירקטוריון :
- (א) ידון בכל אירוע הכלול ברשימה של סוגי אירועים חריגים כפי שתיקבע מראש על ידו, לרבות עבירה או עבירה לכאורה על החוק, פגיעה בנהל בנקאי תקין ופגיעה בטוהר המידות, ובלבד שכל אירוע חריג שיש בו משום חשד לעבירה פלילית יועבר מיידית לבדיקת המבקר הפנימי, או לפי מהות העניין – למשטרה, ושכל אירוע חריג שיש בו משום חשד סביר למעילה כאמור בסעיף 18 לפקודה ידווח למבקר הפנימי ולמפקח בהתאם לקבוע בסעיף 18 לפקודה ובהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 351.
- (ב) ידון באופן מידי בכל אירוע החורג מהשגרה בפעילות התאגיד הבנקאי, שעשויה להיות לו השפעה מהותית על עסקי התאגיד הבנקאי (גם אם אינו כלול ברשימה האמורה בסעיף קטן (א)).

מנגנוני פיקוח ובקרה על תאגידים נשלטים

10. בדיון על מנגנוני הפיקוח והבקרה על תאגידים נשלטים על פי סעיף 6(יא), הדירקטוריון יקבע הנחיות כלליות לגבי מבנה הממשל התאגידי בתאגידים נשלטים כך שיתרום לפיקוח יעיל על הקבוצה, וכן יקבע מנגנוני פיקוח ובקרה על תאגידים נשלטים שיכללו, לכל הפחות, את המפורט להלן :
- (א) הנחיות שיבטיחו כי תאגידים נשלטים יעבירו לתאגיד הבנקאי את המידע הדרוש לו על מנת לקיים ברמה הקבוצתית מעקב שוטף, פיקוח ובקרה על עסקי הקבוצה ועל היקף הסיכונים, הכל בכפוף לכל דין ;
- (ב) הנחיות להקמת יחידת מטה שתרכז ותנתח את המידע האמור על שלוחות ותדווח להנהלת התאגיד הבנקאי על תמצית המידע ועל המלצותיה, על פי מתכונת דיווח שיאשר ;
- (ג) הנחיות ונהלים שיבטיחו כי המבקר הפנימי יקבל את כל המידע והמסמכים הדרושים לו, לפי שיקול דעתו, לשם קיום הביקורת הפנימית ולשם וידוא קיום ביקורת פנימית נאותה באותם תאגידים נשלטים בהם הוא אינו משמש כמבקר פנימי, לרבות : תכניות עבודה של המבקרים הפנימיים בתאגידים נשלטים, דיווחים על אירועים חריגים בתאגידים אלה וכל מידע וחומר הדרוש מדירקטורים של גופים אלה או מחברי הנהלותיהם ומכל עובד מעובדיהם, הכל כפוף לכל דין.
- על הדירקטוריון של תאגיד נשלט להתחשב בהנחיות הכוללות של הקבוצה, שנקבעו על ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי השולט, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הנשלט ועם הוראת סעיף 11 לחוק החברות.

פונקציות ביקורת ובקרה

11. בדיון על עבודת פונקציות הביקורת והבקרה על פי סעיף 6(יב), יודא הדירקטוריון שימוש יעיל של התאגיד הבנקאי בעבודת פונקציות הביקורת והבקרה המספקות בדיקה וביטחון בלתי תלויים באשר לפעולות התאגיד הבנקאי וביצועיו, ובפרט:
- (א) יודא עצמאות, אובייקטיביות ואפקטיביות עבודת פונקציות הביקורת והבקרה;
 - (ב) יבטיח את כשירות פונקציות הביקורת והבקרה והקצאת משאבים נאותים לעבודתן;
 - (ג) יודא טיפול יעיל של ההנהלה בממצאי פונקציות הביקורת והבקרה.

מנהל כללי

12. בדיון על מינוי, הערכת ביצועים ופיטורים של מנהל כללי על פי סעיף 6(טז) הדירקטוריון:
- (א) ימנה לתאגיד הבנקאי מנהל כללי אחד בלבד;
 - (ב) יקבע את תהליך המינוי של המנהל הכללי;
 - (ג) יגדיר בצורה מפורטת את אופן העבודה וחובותיו של המנהל הכללי כלפי הדירקטוריון;
 - (ד) יטיל על המנהל הכללי חובה לדווח לדירקטוריון באופן שוטף על פעולותיו, ויגדיר את הדיווחים שעליו לדווח לרבות הדיווחים המפורטים בסעיף 8.

הדרג הבכיר

13. בדיון על מדיניות מינוי והערכת ביצועים של הדרג הבכיר על פי סעיף 6(יז), הדירקטוריון, בין היתר:
- (א) יאשר מינוי חברי הנהלה על ידי המנהל הכללי. הדירקטוריון רשאי לקבוע שמינויים לתפקידים בכירים נוספים מחייבים את אישורו;
 - (ב) יקיים דיון בנסיבות הפסקת עבודה של פונקציות ביקורת ובקרה מרכזיות.
 - (ג) יקבע קריטריונים ותנאי סף המבטיחים כי המועמדים לתפקידים בכירים מחזיקים בכישורים הולמים וראויים לניהול ענייני התאגיד הבנקאי;
 - (ד) יודא שקיימת תכנית נאותה לקיום עתודה ניהולית ראויה בתאגיד הבנקאי.

14. בטל.

קוד אתי

15. בדיון על הקוד האתי על פי סעיף 6(כה) הדירקטוריון, בין היתר:
- (א) יקבע קוד אתי שיגדיר ערכים וסטנדרטים גבוהים של התנהגות מקצועית ואחראית אשר ינחו את התאגיד הבנקאי בפעילותו השוטפת ויטייחסו לנושאים כגון: שחיתות, עסקים פרטיים, התנהגות לא אתית וחוסר הוגנות כלפי לקוחות;

- (ב) יוודא נקיטת צעדים שיבטיחו כי הסטנדרטים האמורים בסעיף קטן (א) יופצו ויישמו ברחבי התאגיד הבנקאי ;
- (ג) יוודא קיום מנגנונים המעודדים דיווח על מעשים בלתי חוקיים או בלתי אתיים, תוך מתן הגנה נאותה לעובדים המתלוננים מפני השלכות שליליות.

ניגודי עניינים

16. בדיון על מדיניות למניעת ניגודי עניינים והבקורות בגינם על פי סעיף 6(כז), הדירקטוריון, בין היתר :
- (א) יקבע הנחיות לגבי עסקאות עם אנשים קשורים כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312.
- (ב) יקבע מנגנוני הפרדה בין הפעילויות של התאגיד הבנקאי במגזרים שונים, בין הפעילויות של התאגיד הבנקאי לפעילויות של תאגידים נשלטים או בין הפעילויות של התאגיד הבנקאי והפעילויות של הקבוצה אליה הוא קשור, אם עלולים להיות ניגודי עניינים.

פעילויות נעדרות שקיפות

17. בדיון על "פעילויות נעדרות שקיפות" על פי סעיף 6(כז), על הדירקטוריון להבטיח שיש לתאגיד הבנקאי מדיניות ונהלים נאותים שלפיהם ניתן :
- (א) לוודא שאכן נדרשת הפעילות במבנה היוצר שקיפות מוגבלת, ואם לא, לסגור אותה או לשנות את המבנה ;
- (ב) להגדיר ולהבין את מטרת הפעילות ולהבטיח שביצועה בפועל תואם את המטרה שלשמה יועדה ;
- (ג) לזהות, למדוד ולנהל את כל הסיכונים המהותיים העולים מפעילות כאמור, כולל סיכונים משפטיים (לרבות איסור הלבנת הון ומימון טרור) וסיכונים מוניטין ;
- (ד) לפקח על הערכות סדירות הבוחנות את הציות לכל הדינים הרלוונטיים, כמו גם את הציות למדיניות הפנימית של התאגיד הבנקאי ;
- בסעיף זה - "**פעילויות נעדרות שקיפות**" הן פעילויות באמצעות גופים בעלי מבנה בעלות מורכב (כגון : גופי נאמנות וגופים למטרה מיוחדת) ופעילויות של תאגיד בעבור עצמו או בעבור אחרים בתחומי שיפוט בהם מנגנוני האכיפה והשקיפות חלשים או במדינות אותן קבע התאגיד הבנקאי כ "Offshore".

תכיפות הדיונים

18. הדירקטוריון ידון בנושאים המפורטים בסעיף 6 בתדירות המפורטת להלן :
- (א) בנושא הנידון בסעיף קטן (א), לפחות אחת לשלוש שנים ; בנושאים הנידונים בסעיפים קטנים (ב), (ג), (ה) (ו) (ז-יז), (יט) - לעניין הערכת הביצועים בלבד, לפחות אחת לשנה ;

- (ב) בנושאים הנידונים בסעיפים קטנים (ט), (י) - לעניין אירועים חריגים מהותיים, (יג), (טו(1)), (טז) - לעניין מינוי ופיטורים, (כב), (כג), (כד), ו - (כז), בסמוך לאירוע, לקבלת הדוחות, להחלטות, להודעות או לדרישה, בהתאם לנסיבות העניין;
- (ג) בסעיף קטן (ז) - תקציב:
- (1) התקציב יוגש לא יאוחר מסוף חודש דצמבר של השנה הקודמת לשנת התקציב הנדונה; עם זאת, ניתן לאשר תקציב כולל כאמור, לא יאוחר מסוף חודש ינואר של שנת התקציב הנדונה ובלבד שעד סוף דצמבר של השנה הקודמת, אושר תקציב זמני לשנת התקציב הנדונה או לחודש ינואר עצמו;
- (2) הדירקטוריון יבצע מעקב שוטף, לפחות אחת לרבעון, אחר ביצועו בפועל של התקציב;
- (ד) בסעיף קטן (ח) - מצבו העסקי של התאגיד הבנקאי:
- (1) הדירקטוריון יעודכן לפחות אחת ל-6 שבועות וידון לפי הצורך במצבו העסקי של התאגיד הבנקאי על פי הדו"ח החודשי המפורט בסעיף 8(א);
- (2) הדירקטוריון ידון אחת לשלושה חודשים במצבו העסקי של התאגיד הבנקאי, בין היתר, על בסיס מסמך החשיפות לסיכונים המפורט בסעיף 8(ב).
- (ה) בסעיף קטן (יד) - דוחות לציבור - יש לדון בדוחות לפני אישורם: אחת לרבעון בדוחות הרבעוניים ואחת לשנה בדוחות השנתיים.
- (ו) בסעיף קטן (טו(2)) - הודעת רואה חשבון המבקר על קיום ספקות בדבר המשך קיומו של תאגיד כעסק חי - הדיון יתקיים לא יאוחר משלושה ימים ממועד קבלת ההודעה, זאת לפני שיאושרו הדוחות הכספיים;
- (ז) ביתר הסעיפים הקטנים, הדירקטוריון יקבע מראש את תדירות הדיון בהם, ובלבד שיקיים דיון בהקדם עם היווצרותם של תנאים המחייבים זאת.

אישור אמצעים ומעקב אחר ביצוע החלטות

19. (א) הדירקטוריון יוודא קיומם של אמצעים מספקים ליישום החלטותיו ויעקוב אחר יישומן.
- (ב) במקרים שהדירקטוריון נדרש לקבוע הנחיות, ייקבעו נהלים כתובים לטיפול בנושאים המפורטים. בנהלים ייקבע ויוגדר מיהו הגוף המוסמך לטפל בנושאים אלה וכן תיקבע דרך הטיפול בהם, וחובת הדיווח לדירקטוריון בנושא שהטיפול בו הועבר לאדם או לגוף אחר בתאגיד הבנקאי.

ישיבות ללא נוכחות ההנהלה

20. (א) לפחות אחת לשנה יקיים הדירקטוריון דיון ללא נוכחות חברים מההנהלה, במסגרתו ידון בנושאים הבאים:
- (1) הערכת ביצועי המנהל הכללי ותפקוד ההנהלה;

- (2) הערכת איכות המידע המתקבל מההנהלה בישיבות הדירקטוריון ולרבות: היקף, סוג המידע ותדירותו ;
- (3) שכר ותגמולים לדרג הבכיר ;
- (4) הערכת פונקציות הביקורת והבקרה ואפקטיביות הבקורות בתאגיד הבנקאי ;
- (5) נושאים נוספים הקשורים במערכת היחסים בין ההנהלה והדירקטוריון.
- (ב) אחת לשנתיים יקיים הדירקטוריון דיון בהערכת אפקטיביות עבודת הדירקטוריון כאמור בסעיף 59 ;

האצלת סמכויות לוועדות הדירקטוריון

21. הדירקטוריון רשאי להיעזר בוועדות המתמחות בעניינים ספציפיים שיפעלו כמפורט בפרק ו' להוראה זו :
- (א) הדירקטוריון ידון ויחליט באלו מהנושאים יאציל מסמכותו לוועדה מטעמו ; הדירקטוריון לא יאצול באופן בלתי מוגדר או באופן שיורי סמכויות לוועדה מוועדותיו, אלא אם כן בחן את משמעות ריכוז הסמכויות כאמור.
- (ב) החלטה על הקמת ועדה תיקבע במליאת הדירקטוריון. כאשר הדירקטוריון מקים ועדה, יקבע את הרכבה, את סמכויותיה ואת תפקידיה ויאשר את נהליה.
- (ג) החלטות המתקבלות בוועדות בנושאים המפורטים בסעיף 6, ידווחו בכתב למליאת הדירקטוריון הקרובה בצירוף חומר הרקע שהוגש לוועדה.
- בכל מקרה המליאה תקיים דיון נוסף בהחלטה, אם אחד הדירקטורים או יותר דרש זאת בתוך פרק זמן שיקבע על ידי הדירקטוריון.
- (ד) למרות האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), הדירקטוריון אינו רשאי להאציל מסמכויותיו לוועדת דירקטוריון בנושאים המפורטים בסעיפים הבאים : 6(א), 6(ב) למעט סיכונים שאינם מהותיים או מרכיבים שאינם מרכזיים במסגרת ניהול הסיכון, 6(ה), 6(ז) למעט מעקב שוטף אחר ביצוע התקציב בפועל, 6(ח), 6(ט), 6(יג), 6(יד), 6(טו), 6(טז), 6(יט), 6(כ).
- (ה) האמור בסעיף (ד) אינו חל בנושאים בהם קבלת החלטה במסגרת ועדה מתחייבת על פי כל דין או בנושאים לגביהם ניתן לדירקטוריון אישור מראש ובכתב של המפקח.

פרק ג': הרכב הדירקטוריון

כללי

21. ביצוע תפקידי הדירקטוריון בצורה נאותה דורש קיום דיונים אפקטיביים בנושאים השונים העולים לסדר היום. דיון אפקטיבי מתקיים, בין היתר, כאשר הדירקטורים מייצגים מגוון תחומים ומבטאים דעות שונות המונעות "חשיבה קבוצתית".

ייצוג הולם לשני המינים

21. מבלי לגרוע מדרישות אחרות בהוראה זו, בדירקטוריון תאגיד בנקאי יינתן ייצוג הולם לשני המינים. לשם כך יקבע הדירקטוריון מדיניות לשיעור הגיוון המגדרי בו, לרבות טווח הזמן ואבני הדרך להשגת היעד. [תיקון להוראה בתהליך קודם שטרם פורסם כסופי]

מספר הדירקטורים

22. (א) הדירקטוריון יורכב ממספר חברים אשר יעודד יעילות ודיון אסטרטגי מהותי, ובלבד שהדירקטוריון יכלול לא פחות מ-7 דירקטורים ולא יותר מ-10.
- (ב) הפך תאגיד בנקאי לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, ומספר החברים בדירקטוריון שלו ערב הפיכתו לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה היה נמוך מ-10, רשאי המפקח לקבוע לתאגיד הבנקאי כאמור הוראות בדבר עלייה הדרגתית במספר החברים בדירקטוריון עד להשלמת המספר ל-10 חברים, ולשם כך הוא רשאי לקבוע לאותו תאגיד בנקאי מספר מירבי של חברים כאמור לשנה או לשנים מסוימות, שיתחשב, בין השאר, בצרכי התאגיד הבנקאי בתקופה שלאחר הפיכתו לתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, לרבות הצורך באיזון בתמהיל החברים הוותיקים ביחס לחברים החדשים.
- (ג) תאגיד בנקאי שאינו בנק ושמחות עסקיו והיקפם אינם מצדיקים מינוי 7 חברים בדירקטוריון רשאי, באישור המפקח, למנות מספר קטן יותר של חברי דירקטוריון.
- (ד) תאגיד בנקאי הסבור כי לצורך תפקודו התקין של הדירקטוריון נדרש לו מספר גבוה יותר של דירקטורים, רשאי, באישור המפקח, למנות מספר גדול יותר של חברי דירקטוריון.

עובדי התאגיד הבנקאי כדירקטורים

23. עובדי התאגיד הבנקאי לא ימונו כדירקטורים.

דירקטורים חיצוניים

24. (א) לפחות שליש מהדירקטורים יהיו דירקטורים חיצוניים.
- התאגיד הבנקאי רשאי למנות בין הדירקטורים החיצוניים כאמור את הדירקטורים החיצוניים ואת הדירקטורים הבלתי תלויים שמונו לפי חוק החברות; אלא אם נאמר במפורש אחרת, יחולו על הדירקטורים כאמור, נוסף על ההוראות הרלוונטיות בחוק החברות, כל הוראות המתייחסות לדירקטורים חיצוניים בהוראה זו.

- (ב) לצורך הוראה זו, "דירקטור חיצוני" – מי שמתקיימים לגביו התנאים להלן:
- (1) הדרישות המפורטות בסעיף 240 לחוק החברות, אולם לעניין פסקה זו:
- (i) "שליטה" – כהגדרתה בחוק הבנקאות (רישוי).
- (ii) "כשירות מקצועית" – תואר אקדמאי כנדרש באחד התנאים האמורים בפסקאות (1) או (2) לסעיף 2(א) לתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית) התשס"ו-2005, וכן בעל ניסיון כנדרש בפסקה (3) בו.
- (iii) "זיקה" – בנוסף לקבוע בסעיף 240 (ב) לחוק החברות, יראו זיקה המונעת מינוי גם כאשר מתקיימת זיקה למחזיק מעל 5% מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי.
- (2) הוא או קרובו אינו מחזיק במניות התאגיד הבנקאי, במניות תאגיד נשלט, במניות תאגיד השולט בתאגיד הבנקאי, או במניות תאגיד בנקאי הנשלט בידי מי מהם; לעניין פסקה זו:
- (i) "שליטה" – כהגדרתה בחוק הבנקאות (רישוי).
- (ii) "מחזיק" – כהגדרת "החזקה" בחוק הבנקאות (רישוי), למעט החזקה בשיעור שאינו עולה על 1% מההון הנפרע של תאגיד שמניותיו נסחרות בבורסה;
- (iii) "קרוב" – בן זוג, הורה או צאצא.
- (ג) הוראות סעיפים 239(ד), 241, 244, 245(א), 245(א3), 245(ב), 246, 247, ו-249 לחוק החברות יחולו על דירקטור חיצוני לפי הוראה זו.
- (ד) על אף הקבוע בסעיף 245(ב) לחוק החברות, המפקח רשאי להפסיק כהונה של דירקטור חיצוני, שאינו דירקטור חיצוני שמונה לפי חוק החברות, בהתאם לסעיף 11א(ה) לפקודה, וכן לאשר לתאגיד בנקאי להעלות לסדר היום של האסיפה הכללית את הצעתו של בעל מניות להפסקת כהונתו של דירקטור חיצוני כאמור, אם בעל המניות רשאי לעשות כן על פי חוק החברות ותקנון התאגיד הבנקאי.
- (ה) המפקח רשאי, במקרים חריגים, לאשר מועמד לתפקיד "דירקטור חיצוני" אף אם לא התקיימו כל התנאים המפורטים בסעיף קטן (ב), ובלבד שאם מדובר בדירקטור חיצוני שמונה לפי חוק החברות או בדירקטור בלתי תלוי שמונה לפי חוק החברות, התקיימו כל התנאים הקבועים לעניין זה בחוק החברות.

כשירות הדירקטוריון

25. בנוסף לתנאי הכשירות החלים על כל אחד מהדירקטורים כמפורט בסעיף 30, הדירקטוריון יהיה בעל ידע וכישורים, מיומנויות וניסיון נאותים באופן קולקטיבי, התואמים את האסטרטגיה ומאפייני הפעילות של התאגיד הבנקאי, ובלבד שיתקיימו התנאים האלו:
- (א) לפחות שליש מכלל הדירקטורים יהיו בעלי "ניסיון בנקאי".
- לעניין זה, "בעל ניסיון בנקאי" ייחשב אחד מאלה:

- (i) מי שכהן לפחות שלוש שנים במשרה בכירה בבנק או בבנק בחו"ל, ואשר עסק בניהול או בבקרה של תחום ליבה או של סיכון מהותי לתאגיד הבנקאי בו הוא מכהן כדירקטור;
- "משרה בכירה" לעניין סעיף זה - מנהל המדווח ישירות למנכ"ל וכן מי שמדווח ישירות אל מנהל כאמור ברישא, ולרבות מבקר פנימי.
- (ii) שימש כשותף, האחראי על ניהול ביקורת בתאגיד בנקאי, לרבות ידע בבניית תהליכי SOX במשך תקופה מצטברת של לפחות 5 שנים, במשרד רו"ח מבקר (מותנה בקיום כללי אי התלות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, ובהוראות כל דין).
- (iii) כיהן כדירקטור בתאגיד בנקאי במשך תקופה מצטברת של לפחות 9 שנים או כיו"ר דירקטוריון במשך תקופה מצטברת של לפחות שלוש שנים.
- (iv) מי שאישר המפקח כבעל ניסיון מקביל.
- עבור תאגידים בנקאיים שאינם בנקים או תאגידים בנקאיים שהם חברות בת של בנק, לפחות חמישית מכלל הדירקטורים יהיו בעלי ניסיון בנקאי.
- (ב) לפחות חמישית מכלל הדירקטורים יהיו בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית" כמשמעותה לפי סעיף 240 לחוק החברות.
- (ג) לפחות מחצית מכלל הדירקטורים יהיו בעלי כשירות מקצועית כאמור בסעיף 24(ב)(1)(ii).
- (ד) לפחות דירקטור אחד יהיה בעל ידע וניסיון מוכח בתחומי טכנולוגית המידע.
- סעיף קטן זה לא יחול על תאגיד בנקאי שהוא תאגיד נשלט ומקבל שירותי טכנולוגיית מידע מן התאגיד הבנקאי השולט בו.
- (ה) למען הסר ספק, דירקטור העומד במספר כשירויות, כנדרש בסעיף זה, יכול להימנות במסגרת השיעור הנדרש על פי אותם הסעיפים.

ידיעת השפה העברית

26. (א) הדירקטורים יהיו בקיאים בשפה העברית, לפחות ברמת הקריאה והדיבור, באופן המאפשר קריאת חומר הרקע לישיבות והשתתפות פעילה בדיונים.
- (ב) המפקח רשאי, במקרים חריגים, לפטור דירקטור מהדרישה כאמור בסעיף (א).

חידוש אישור מינוי כדירקטור

27. בטל.

פרק ד': יושב ראש הדירקטוריון

יושב ראש הדירקטוריון

28. בראש הדירקטוריון יכהן יושב ראש.

יושב ראש הדירקטוריון הינו הגורם האחראי לתפקודו התקין של הדירקטוריון ולקיום החובות המוטלים עליו. ליו"ר תרומה משמעותית לשמירה על האיזונים והבלמים בממשל התאגידי בתאגיד הבנקאי בין הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה, בעלי השליטה ובעלי עניין אחרים. יושב ראש הדירקטוריון נדרש להיות בעל ניסיון מתאים, יכולות ואיכויות אישיות על מנת למלא את תפקידו.

- (א) על יושב ראש הדירקטוריון יחולו כל החובות המוטלות על דירקטור.
- (ב) יושב הראש צריך לעודד קיום דיונים חופשיים המאפשרים הבעת דעות שונות ולדאוג שהחלטות מתקבלות על בסיס מידע הולם.
- (ג) בהיעדרו של יושב ראש הדירקטוריון, ימלא את מקומו אחד מהדירקטורים.
- (ד) בעל שליטה או קרובו לא יכהנו כיושב ראש דירקטוריון.
- (ה) דירקטור חיצוני לא יכהן כיושב ראש הדירקטוריון בתאגיד בנקאי עם גרעין שליטה.
- (ו) לא יכהן אדם כיושב ראש הדירקטוריון אלא אם הוא משתתף באופן קבוע בישיבות דירקטוריון.
- (ז) הדירקטוריון יקבע מדיניות למשך כהונה מקסימלי של יושב ראש הדירקטוריון.

יושב ראש הדירקטוריון תושב חוץ

29. בטל.

פרק ה': כשירות לכהן כדירקטור

כשירות דירקטור

30. (א) דירקטור בתאגיד בנקאי יהיה יחיד.
(ב) לכל אחד מהדירקטורים יהיו כישורים הולמים למשרתו ובפרט: השכלה, ידע, ניסיון או מומחיות באחד או יותר מהתחומים הבאים: בנקאות, כספים, פעילות כלכלית או עסקית, משפט, מימון, חשבונאות, ניהול סיכונים, ציות רגולטורי (Regulatory Compliance), טכנולוגיית מידע, אבטחת מידע (לרבות סייבר) או תחום אחר שאישר המפקח.

ניגוד עניינים דרך קבע

31. (א) לא יכהן כדירקטור אדם שעסקיו או עיסוקיו השוטפים, יוצרים ניגוד של עניינים בדרך של קבע בינו לבין התאגיד הבנקאי או שקיים חשש כי הם עלולים ליצור ניגוד עניינים בדרך של קבע בינו לבין התאגיד הבנקאי.
(ב) מבלי לגרוע מהאמור לעיל, לא ימונה ולא יכהן כדירקטור בתאגיד בנקאי, מי שהוא דירקטור, חבר בוועדת השקעות, חבר בוועדת אשראי או עובד (כל אלה בסעיף זה – **נושא משרה**) בגופים הבאים:

(1) בתאגיד בנקאי אחר או בתאגיד אחר הנשלט על ידי תאגיד בנקאי אחר או בתאגיד השולט בתאגיד בנקאי אחר, אם אלה אינם נמנים על אותה קבוצה בנקאית או על השולטים בה.

יובהר, כי אין באמור לעיל משום היתר לכהונה האסורה לפי סעיף (ב)(2) להלן.

(2) בתאגיד נשלט בידי התאגיד הבנקאי (בין אם הוא תאגיד בנקאי ובין אם לאו); למען הסר ספק, האמור בפסקה זו אינו חל על כהונה מקבילה בחברות אחיות באותה הקבוצה הבנקאית, ובלבד שאין ביניהן ניגוד עניינים דרך קבע.

(3) בגוף פיננסי או בתאגיד השולט בגוף פיננסי, במקרה בו התאגיד הבנקאי גדול, או שהגוף הפיננסי גדול.

למרות האמור לעיל, תותר כהונה או מינוי של דירקטור בתאגיד בנקאי גדול במקביל לכהונתו כנושא משרה בגוף פיננסי קטן או בתאגיד השולט בגוף פיננסי קטן, ולהפך.

לעניין פסקה זו, במקרה שבו המועמד מכהן בתאגיד בנקאי גדול במקביל למועמדותו או כהונתו במספר גופים פיננסיים קטנים באותה קבוצה, כהונה מקבילה כאמור לא תתאפשר אם סך נכסי אותם גופים פיננסיים באותה קבוצה, בהם נושא המשרה מכהן או מועמד לכהן, עולה על 2 מיליארד ש"ח.

במקרה שבמהלך כהונה מותרת לפי פסקה זו, החל להתקיים אחד מהתנאים המנויים לעיל האוסרים את הכהונה במקביל (להלן בסעיף זה – **מועד השינוי**), יהא הדירקטור

רשאי להמשיך לכהן במקביל עד תום 6 חודשים ממועד השינוי או עד האסיפה השנתית הקרובה, לפי המאוחר ולגבי דירקטור חיצוני עד להשלמת שלוש שנות הכהונה.

(4) לא יכהנו יותר משני דירקטורים בקבוצה בנקאית כלשהי, במקביל לכהונתם כנושאי משרה במי מהגופים המנויים בנספח ג', המשתייכים לאותה קבוצה.

יובהר, כי אין באמור לעיל משום היתר לכהונה האסורה לפי סעיפים (ב)(1) ו(ב)(3) לעיל.

לעניין סעיף קטן זה:

"גוף פיננסי" – כל אחד מאלה:

(1) גוף מוסדי כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;

(2) מנהל קרן להשקעות משותפות בנאמנות כמשמעותו בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994.

גוף פיננסי שסך נכסיו אינו עולה על 2 מיליארד ש"ח. **"גוף פיננסי קטן" –**

גוף פיננסי שסך נכסיו עולה על 10 מיליארד ש"ח. **"גוף פיננסי גדול" –**

על פי הדוח הכספי השנתי האחרון, לרבות נכסים המנוהלים על ידו עבור אחרים ולרבות נכסים של גופים פיננסיים בשליטתו. **"סך נכסיו" –**

לרבות מי שמתקיימים בינו לבין הגוף קשרים מקצועיים דרך קבע. **"עובד" –**

"קבוצה" או "קבוצה בנקאית" – תאגידים בנקאיים או גופים המנויים בנספח ג', הנשלטים, במישרין או בעקיפין, על ידי אותו בעל שליטה.

תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, אינו עולה על 2 מיליארד ש"ח. **"תאגיד בנקאי קטן" –**

תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים, על בסיס מאוחד, עולה על 10 מיליארד ש"ח. **"תאגיד בנקאי גדול" –**

(ג) לא ימונה כדירקטור אדם שכהן כדירקטור בתאגיד בנקאי אחר ולא חלפה שנה מיום שחדל לכהן כדירקטור כאמור, אלא בהסכמת הדירקטוריון שהיה חבר בו, או בהסכמת המפקח לאחר התייעצות עם יושב ראש הדירקטוריון שהיה חבר בו.

(ד) הדירקטוריון יקבע קווים מנחים למקרים שיש בהם פוטנציאל לניגוד עניינים דרך קבע, אשר יתייחסו, בין היתר, לאלה:

(1) היקף העסקים שמתקיים בהם ניגוד העניינים;

(2) מהותיות העסקים שמתקיים בהם ניגוד עניינים לעסקי התאגיד הבנקאי ולדירקטור;

עיסוקים אחרים

32. לא יכהן אדם כדירקטור אם עיסוקיו האחרים אינם מותירים זמן מספיק בידו למילוי תפקידיו ככזה.

פרק ו': ועדות הדירקטוריון

ועדות חובה

33. בהמשך לאמור בסעיף 21, הדירקטוריון ימנה את הוועדות האלו:
- (א) ועדת ביקורת כמפורט בסעיפים 35 ו- 36;
 - (ב) ועדת תגמול כמפורט בסעיף 38;
 - (ג) ועדה לניהול סיכונים כמפורט בסעיף 39.
 - (ד) ועדה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית כמפורט בסעיף 39א. להלן.
- סעיף קטן זה לא יחול על תאגיד בנקאי שהוא תאגיד נשלט ומקבל שירותי טכנולוגיית מידע מן התאגיד הבנקאי השולט בו.

הרכב ועדות דירקטוריון ודרכי עבודתן

34. (א) בנוסף לוועדות החובה, כאמור בסעיף 33, ועדות הדירקטוריון ותחומי אחריותן יקבעו בהתבסס על מאפייני הבנק, לרבות גודלו, גודל הדירקטוריון, יעדי האסטרטגיים, סביבת הפעילות ופרופיל הסיכון.
- (ב) ועדות הדירקטוריון תורכבנה מדירקטורים בלבד ומספר החברים בוועדה לא יפחת מ- 3 ולא יעלה על 7 דירקטורים.
- הרכב הוועדות יהיה על פי היחס הקבוע בסעיף 24(א), וכן יחול האמור בסעיף 28(ד) לעניין כהונה כיו"ר ועדה.
- (ג) למרות האמור בסעיף קטן (ב), בוועדות הבאות יהיה רוב של דירקטורים חיצוניים:
- (1) ועדת ביקורת;
 - (2) ועדת עסקאות עם אנשים קשורים (אם הוקמה).
 - (3) ועדת תגמול, למעט כאמור בסעיף 38(ו).
- (ד) בעת שיבוץ הדירקטורים לוועדות השונות, יתחשב הדירקטוריון בכישורי הדירקטורים ובניסיונם וייתחם לנושא שמתמחה בו הוועדה;
- (ה) הדירקטוריון יקבע מדיניות למשך כהונה מרבי של יושבי הראש של הוועדות, ויבחן את הצורך ברוטציה בין חברי הוועדות;
- (ו) הוראות פרק ז' לעניין ישיבות הדירקטוריון יחולו על ועדות הדירקטוריון, אלא אם נאמר במפורש שההוראה חלה רק על מליאת הדירקטוריון.

ועדת הביקורת – הרכב ודרכי עבודה

35. (א) הדירקטוריון ימנה "ועדת ביקורת", ויחולו עליה הוראות סעיף 115 לחוק החברות והוראות סימן ח' לפרק השלישי בחלק השלישי של החוק האמור, בשינויים המחוייבים, וכן הקבוע בהוראה זו, ואולם בתאגיד בנקאי שהוא חברה פרטית, רשאי לכהן בוועדת ביקורת דירקטור המועסק בידי תאגיד בנקאי השולט לבדו בתאגיד הבנקאי האמור או המועסק בתאגיד אחר שבשליטת התאגיד הבנקאי השולט כאמור.
- (ב) בנוסף לאמור בסעיף 34(ג) (1) יושב ראש ועדת הביקורת יהיה דירקטור חיצוני, ולפחות שני דירקטורים יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.

- (ג) המניין החוקי לישיבות ועדת הביקורת ולהחלטותיה הוא מרבית חבריה, ובלבד שמרביתם דירקטורים חיצוניים.
- (ד) יושב ראש ועדת ביקורת אשר על אף בקשת המבקר הפנימי, לא כינס את הוועדה לדיון בנושא שפירט המבקר הפנימי בדרישתו, תוך זמן סביר ממועד הבקשה, כאמור בסעיף 116(ב) לחוק החברות, ישמור תיעוד מפורט שיובא לידיעת הדירקטורים בנוגע לנימוקים לאי-כינוס ישיבה כאמור.
- (ה) לפחות אחת לשנה, תקיים ועדת הביקורת ישיבה עם כל אחד מבעלי התפקידים הבאים, בנוכחות חברי הוועדה ובעל התפקיד הרלוונטי בלבד:
- (1) המבקר הפנימי;
 - (2) רואה החשבון המבקר;
 - (3) קצין הציות, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308;
 - (4) היועץ המשפטי;
 - (5) החשבונאי הראשי, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 305;
 - (6) האחראי על איסור הלבנת הון שמונה לפי סעיף 8 לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס - 2000;
 - (7) מנהל הסיכונים הראשי, כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310.
- (ו) קבלת ההחלטות בישיבות ועדת ביקורת והוועדה לעסקאות עם אנשים קשורים תיעשה בנוכחות חברי הוועדה בלבד ובעלי תפקידים שנוכחותם מתאפשרת על פי חוק החברות, בתנאים שנקבעו שם.
- (ז) ועדת הביקורת תקיים לפחות שש ישיבות בשנה.
- (ח) ועדת הביקורת תקבע את התקציב הנדרש לה להעסקת יועצים חיצוניים בלתי תלויים, ככל שלדעתה נדרש על מנת למלא את חובותיה.

ועדת הביקורת – תפקידים

36. (א) ועדת הביקורת אחראית לטפל בדוחות ביקורת פנימיים וחיצוניים כמפורט להלן:
- (1) ועדת הביקורת תדון ותחליט בממצאי דוחות ביקורת פנימיים וחיצוניים שיובאו בפניה. על הוועדה לוודא שהדיון בממצאים יתקיים תוך תקופה סבירה ממועד הגשתם על ידי המבקרים:
 - (i) דוחות ביקורת פנימיים - יושב ראש ועדת הביקורת בהתייעצות עם המבקר הפנימי, יקבע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו בשלמותם בפני ועדת הביקורת. הוועדה רשאית לקבוע כי תובא בפניה תמצית מדוחות הביקורת האחרים של המבקר הפנימי או הדוחות המלאים, כפי שתמצא לנכון.
 - (ii) דוחות ביקורת חיצוניים – הוועדה תדון בדוחות הביקורת של המפקח, של רשויות פיקוח אחרות ושל רואה החשבון המבקר.
- לגבי דוחות ביקורת של המפקח, הדיון ייערך תוך תקופה שלא תעלה על 45 יום מיום קבלת הדו"ח על ידי התאגיד הבנקאי;

לגבי הדוח המפורט והדוח המשלים של רואה החשבון המבקר יחול הקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 303.

- (2) ועדת הביקורת, בהתייעצות עם יושב ראש הדירקטוריון, תעביר דוחות ביקורת מהותיים לדיון במליאת הדירקטוריון.
- (3) ועדת הביקורת תוודא כי ההנהלה נקטה פעולות ראויות בעיתוי הנדרש לשם תיקון הליקויים שצוינו בדוחות הביקורת.
- (4) ועדת הביקורת תדון אחת לחצי שנה בדיווח של המבקר הפנימי, שיכלול את הדרישות העולות מדוחות ביקורת חיצוניים שהטיפול בהן טרם הושלם ואת מצב הטיפול בהן. במקרים של עיכוב בטיפול, תדון הוועדה בסיבות לעיכוב ובלוחות הזמנים להשלמת הטיפול.

(ב) ועדת הביקורת אחראית לפקח על המבקר הפנימי של התאגיד הבנקאי ובכלל זה:

- (1) פונקצית הביקורת הפנימית תהיה כפופה ליושב ראש הדירקטוריון ותדווח לדירקטוריון באמצעות ועדת הביקורת.
- (2) ועדת הביקורת תמליץ לוועדת התגמול על שכרו ותגמוליו של המבקר הפנימי ועל קידומו.
- (3) ועדת הביקורת תדון ותמליץ בפני הדירקטוריון על אישור תכנית העבודה של המבקר הפנימי לרבות היקף הביקורות ותדירותן. לעניין זה, על ועדת הביקורת להתייחס, בין היתר, למסגרת הרצויה של הביקורת הפנימית בתאגידים נשלטים בישראל ומחוץ לישראל.

(4) ועדת הביקורת תערוך מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה של המבקר הפנימי.

(ג) ועדת הביקורת תהיה רשאית להטיל על פונקצית הביקורת הפנימית בהתראה סבירה, ביצוע של בדיקות מיוחדות, בנוסף לבדיקות שנקבעו בתוכנית העבודה של הפונקציה.

(ד) ועדת הביקורת אחראית לפקח על עבודת רואה החשבון המבקר של התאגיד הבנקאי ובכלל זה:

- (1) תקיים דיון על אפשרות החלפת רואה החשבון המבקר של התאגיד הבנקאי כמפורט בסעיף 4 בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 302 ;
- (2) תביא את עמדתה בפני האסיפה הכללית של התאגיד הבנקאי שעל סדר יומה סיום כהונתו של רואה החשבון המבקר או אי-חידוש הכהונה ;
- (3) תמליץ לאסיפה הכללית של התאגיד הבנקאי או לדירקטוריון לגבי תגמול לרואה החשבון המבקר ;
- (4) הוראות נוספות לעניין הפיקוח של ועדת הביקורת על רואה החשבון המבקר, דיווחיו וההתקשרות עמו, יהיו כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין אחרות (כגון: הוראות מס' 302, 303 ו-A304).

(ה) ועדת הביקורת תבחן את הדוחות השנתיים והרבעוניים לציבור של התאגיד הבנקאי, תדון ותמליץ לדירקטוריון על אישורם.

(ו) ועדת הביקורת תעשה שימוש בעבודת פונקצית הביקורת על מנת לבחון את אפקטיביות הבקורות הפנימיות המרכזיות בתאגיד הבנקאי.

לצורך הערכת אפקטיביות הבקורות פנימיות לדיווח הכספי או לביקורת, תקבע ועדת הביקורת נהלים, שיסדירו, בין היתר:

- (1) את אופן הקבלה והטיפול על ידי התאגיד הבנקאי בתלונות בנוגע לנושאים הקשורים לדיווח הכספי והבקורות הפנימיות עליו או לביקורת.
- (2) העברה אנונימית וסודית, לרבות על ידי עובדים של התאגיד הבנקאי, של חששות הקשורים לדיווח הכספי או לביקורת השנניים במחלוקת.
- (ז) ועדת הביקורת תדון בעסקאות כאמור בסעיף 7 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, במידה וועדת העסקאות עם אנשים קשורים לא דנה בעסקאות אלו.

ועדת עסקאות עם אנשים קשורים

37. (א) הדירקטוריון רשאי למנות ועדת עסקאות עם אנשים קשורים, שתדון בנושאים המפורטים בסעיף 7 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312, שלא נדונו בוועדת הביקורת.
- (ב) ההוראות והמגבלות החלות על ועדת ביקורת יחולו בהתאמה גם על ועדת עסקאות עם אנשים קשורים.

ועדת תגמול – הרכב ודרכי עבודה

38. (א) בתאגיד בנקאי שסעיף 118א לחוק החברות חל עליו, תמונה ועדת תגמול כמשמעותה בסעיף האמור בחוק החברות, ולפחות אחד מחברי הוועדה יהיה בעל מומחיות וניסיון בפעילויות ניהול סיכונים ובקרה.
- (ב) בתאגיד בנקאי שסעיף 118א לחוק החברות אינו חל עליו, תמונה ועדת תגמול שרוב חבריה יהיו דירקטורים חיצוניים, יושב ראש הוועדה יהיה דירקטור חיצוני, ולפחות אחד מחברי הוועדה יהיה בעל מומחיות וניסיון בפעילויות ניהול סיכונים ובקרה.
- (ג) ועדת הביקורת שמתקיימים בה התנאים האמורים בסעיף קטן (א) או (ב) לעניין הרכב ועדת תגמול, לפי העניין, למעט הדרישה כי לפחות אחד מחברי הוועדה יהיה בעל מומחיות וניסיון בפעילויות ניהול סיכונים ובקרה, יכולה לשמש גם כוועדת תגמול.
- (ד) המניין החוקי לישיבות ועדת תגמול ולהחלטותיה הוא מרבית חבריה, ובלבד שמרביתם דירקטורים חיצוניים.
- (ה) קבלת ההחלטות בישיבות ועדת תגמול תיעשה בנוכחות חברי הוועדה בלבד ובעלי תפקידים שנוכחותם מתאפשרת על פי חוק החברות, בתנאים שנקבעו שם.
- (ו) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לעיל, תאגיד בנקאי רשאי לצרף לוועדת התגמול, בעת דיוניה במדיניות התגמול ובהסכמי התגמול של כלל העובדים, למעט עובדים מרכזיים, דירקטורים נוספים כחברי הוועדה. ועדת התגמול בהרכבה המורחב לא תחויב ברוב דירקטורים חיצוניים.

ועדת התגמול – תפקידים

- 38א. (א) ועדת התגמול תדון ותמליץ לדירקטוריון על מדיניות תגמול (כהגדרתה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A), העקבית עם התרבות הארגונית של התאגיד הבנקאי, עם

המטרות והאסטרטגיה של התאגיד הבנקאי לטווח הארוך ועם סביבת הבקרה שלו. תמריצי התגמול לא יעודדו לקיחת סיכונים מעבר לתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי.

(ב) הוועדה תאשר, לפני אישור הדירקטוריון והאסיפה הכללית אם נדרש, את תנאי ההתקשרות של התאגיד הבנקאי עם נושאי משרה בכירה בו לעניין תגמולם כהגדרת מונחים אלה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A), תוך התייחסות גם לעניינים המפורטים בחלק א' ובחלק ב' לתוספת ראשונה א' בחוק החברות; וכן תמליץ הוועדה לדירקטוריון על עקרונות הסכמי התגמול של עובדי התאגיד הבנקאי (שאינם נושאי משרה בכירה) או תאשרם, כפי שיוחלט, על מנת להבטיח כי ההסכמים מאוזנים ואינם מסכנים את איתנותו ויציבותו של התאגיד הבנקאי.

(ג) הוועדה תהיה אחראית על תכנון מדיניות התגמול ותגיש לדירקטוריון את הערכתה לגבי אפקטיביות מדיניות ומנגנוני התגמול והעמידה בדרישות הפיקוחיות. הוועדה תקדיש תשומת לב מיוחדת להערכת המנגנונים המיושמים, בין היתר, על מנת לוודא שהם מביאים לידי ביטוי את כל סוגי הסיכונים, ואת רמות ההון והנזילות. בנוסף, בכל הקשור לשיפוי וביטוח, תבחן הוועדה נתונים עדכניים על כלל ההתחייבויות לשיפוי וסכומי הביטוח של נושאי המשרה הקיימים בתאגיד הבנקאי, וכן אומדנים לעלות האלטרנטיבית להתחייבות מראש לשיפוי (כגון עלות פרמיות שדורשות חברות הביטוח בגין פוליסה מקבילה לתנאי השיפוי).

(ד) הוועדה תבחן, באופן פורמאלי, כיצד מנגנון התגמולים יגיב לאירועים עתידיים, חיצוניים או פנימיים, באמצעות ניתוח מגוון תרחישים.

(ה) הוועדה תגדיר אילו דיווחים תקופתיים יוגשו לה, תוכנם ותדירותם. בנוסף, תגדיר הוועדה את המידע הפרטני שיוגש לה לקראת דיון בהתקשרות עם עובד בודד או קבוצת עובדים לגבי תגמול (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A). בין היתר, יוגדר, שלפני מתן המלצה או אישור כאמור בסעיף קטן (ב), יש להמציא לוועדה, זמן סביר לפני מועד הישיבה בה עניינים אלה נדונים, את עיקרי ההתקשרות וההסכמים הקודמים ואת עיקרי ההתקשרות וההסכמים המוצעים.

(ו) הוועדה תוודא שלפחות אחת לשנה תיערך בדיקה של מנגנון התגמול ותפעולו. בבדיקה ייבחנו, בין היתר:

- (1) עמידת מנגנון התגמול במדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון.
- (2) עמידת מנגנון התגמול בדרישות שנקבעו בהוראה זו ובהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301A ובדרישות כל דין, והאם תואם לנוהגים מקובלים.
- (3) שלמות מנגנון התגמול.
- (4) מידת השפעת מנגנון התגמול על פרופיל הסיכון ועל התנהגות העובדים, ומידת התאמתו למטרות הארגוניות ולתיאבון הסיכון של התאגיד הבנקאי.
- (ז) הוועדה תעבוד בשיתוף פעולה הדוק עם ועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים וועדת הביקורת.

- (ח) לוועדה תהיה גישה בלתי מוגבלת למידע ולניתוחים של פונקציות הביקורת והבקרה ומשאבי אנוש והיא תיעזר בפונקציות אלו בדיוניה.
- (ט) הועדה תוכל להסתייע בייעוץ חיצוני. היועצים ימונו באופן שמבטיח שהייעוץ שניתן על ידם הינו בלתי תלוי בייעוץ שקיבלה ההנהלה הבכירה, ולא ייצור ניגודי עניינים מכל סיבה שהיא.

ועדת ניהול סיכונים

39. ועדת ניהול סיכונים תפעל כנדרש בהוראה 310, ובנוסף:
- (א) תדון ותגבש המלצות לדירקטוריון בנוגע לתהליך הערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP) כאמור בסעיף 6 (ז);
- (ב) תקיים קשר שוטף עם מנהל הסיכונים הראשי ועם פונקציות ביקורת ובקרה אחרות על מנת להתעדכן בפרופיל הסיכון העדכני, תיאבון הסיכון, מגבלות וחריגה מהן ותוכניות לצמצום סיכונים;
- (ג) תקיים ממשק עבודה עם וועדת הביקורת של הדירקטוריון בנושאים מהותיים רלוונטיים לתחומי אחריותה;
- (ד) תוודא כי סיכונים חדשים או מתפתחים מנוהלים כנדרש ושהנהלת התאגיד הבנקאי הקצתה להם משאבים נאותים.

ועדה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית

- 39א. (א) הדירקטוריון ימנה "ועדה לענייני טכנולוגיית מידע וחדשנות טכנולוגית", ולפחות אחד מחברי הועדה יהיה בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע.
- (ב) הועדה תקיים קשר עם מנהל טכנולוגיית המידע ומנהל אבטחת המידע כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357, עם מנהל הגנת הסייבר כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 361, ועם הגורם האחראי על תחום החדשנות.

- (ג) הועדה תדון ותמליץ לדירקטוריון בנוגע לאישור הנושאים הבאים:
- (1) אסטרטגיה ומדיניות טכנולוגיית המידע וניהולה, לרבות אבטחת מידע וסייבר, התשתיות הטכנולוגיות של התאגיד הבנקאי, ניהול ושימוש במאגרי נתונים, חדשנות טכנולוגית לתמיכה בחדשנות עסקית, והתאמתן לאסטרטגיה ולמדיניות הכוללת של התאגיד הבנקאי.
 - (2) אופן היערכות התאגיד הבנקאי לבנקאות העתיד ולהתמודדות עסקית עם אתגרי חדשנות טכנולוגית בכלל וחדשנות משבשת (Disruptive innovation) בפרט.
 - (3) מסגרת לניהול סיכונים טכנולוגיים, לרבות סיכוני אבטחת מידע וסייבר וסיכוני חדשנות (Innovation Risk).
 - (4) תוכנית התאוששות מאסון ומידת התאמתה לעקרונות מסגרת העבודה לניהול ההמשכיות העסקית.
 - (5) יעדים ותכנית עבודה שנתית.
 - (6) הקצאת משאבים נאותה למימוש הפעילות המתוכננת של התאגיד הבנקאי בתחום טכנולוגיית המידע, ניהול המידע והחדשנות.
- (ד) הועדה תתאם ותקיים ממשק עבודה עם ועדות הדירקטוריון האחרות, בהתאם לעניין, כך שנושא שנדון בועדה אחת אין חובה שידון גם באחרת.
- (ה) ככל שנדרש בהוראות ניהול בנקאי תקין השונות לקיים דיון במליאת הדירקטוריון בנושאים הקשורים לתחום טכנולוגיית המידע, תקיים הועדה דיון מקדמי בהתאם לדרישה כאמור ותגיש את המלצותיה למליאת הדירקטוריון.

פרק ז': ישיבות הדירקטוריון

תכיפות ישיבות

40. (א) ככלל, מליאת דירקטוריון של תאגיד בנקאי תקיים ישיבה לפחות אחת לחודש. דירקטוריון של תאגיד בנקאי שמהות עסקיו והיקפם אינם מצדיקים זאת, רשאי לקבוע לעצמו, באישור המפקח, מספר ישיבות נמוך מהקבוע בסעיף קטן זה, אך לא פחות משיבת דירקטוריון אחת לרבעון.
- (ב) תאגיד בנקאי יכנס ישיבה של מליאת דירקטוריון במקרים המפורטים בסעיף 98(ב)-(ד) לחוק החברות תוך 14 יום מהמועד הרלוונטי, לפי העניין.

נוכחות בישיבות הדירקטוריון

41. (א) דירקטור יהיה נוכח פיזית לפחות בשני שלישים משיבות מליאת הדירקטוריון במשך שנה קלנדארית, ולא ייעדר מכל ישיבות המליאה המתקיימות במהלך תקופה של 3 חודשים רצופים.

- (ב) נעדר דירקטור משיבות מעבר לקבוע בסעיף קטן (א), יתפטר הדירקטור מתפקידו, והתפטרותו תיכנס לתוקף לא יאוחר ממועד ישיבת הדירקטוריון הראשונה לאחר שחרג מרמת ההיעדרות המותרת (להלן - **מועד הפסקת הכהונה**). לא יתפטר דירקטור כאמור עד מועד הפסקת הכהונה, תפקע כהונתו במועד הפסקת הכהונה.
- (ג) **למרותעל אף האמור בסעיף פ"ס קטן 41(א) ו-41(ב) לעיל, יראו דירקטור שהשתתפותו בישיבה באמצעות שימוש באמצעי תקשורת מתקדמים כנוכחות פיזית; לצורך עמידה בחובת ההשתתפות הקבועה בהוראה דבסעיף זה, ובלבד ששיעור הישיבות שבהן קויימה האשתתפות כאמור לא תיעלה על 25% ממספר הישיבות בשנה קלאנדריית. לעניין סעיף קטן זה, "אמצעי תקשורת מתקדמים" - אמצעים המאפשרים לכל המשתתפים בישיבה לראות ולשמע זה את זה בו בזמן.**

הודעות וחומר רקע לישיבות

42. (א) הודעה על ישיבת דירקטוריון תימסר לכל הדירקטורים זמן סביר לפני מועד הישיבה. בהודעה יצוינו מועד הישיבה והמקום שבו תתכנס, וכן פירוט סביר של כל הנושאים שעל סדר היום.
- (ב) להודעה כאמור בסעיף קטן (א) יצורף חומר רקע בכתב הכולל, בין היתר, משמעויות והשלכות, לרבות השלכה כספית, והמאפשר התייחסות משמעותית לעניינים הנדונים במסגרת הישיבה. חומר רקע זה יישמר במשרדי התאגיד הבנקאי ביחד עם פרוטוקול הישיבה בה נדונו העניינים אליהם מתייחס חומר הרקע.
- (ג) במקרים חריגים בלבד יהיה רשאי הדירקטוריון, בהסכמת כל הדירקטורים, להתכנס לישיבה ללא הודעה כאמור בסעיפים קטנים (א) ו (ב) ובלבד שבפרוטוקול הישיבה יפורטו הנסיבות החריגות לכינוס הדירקטוריון ללא הודעה כאמור.

מניין חוקי והצבעה

43. (א) המניין החוקי בישיבות הדירקטוריון ובהחלטותיו הוא מרבית הדירקטורים, ובלבד שמתקיים היחס בין הדירקטורים כקבוע בסעיף 24(א). במקרה של ועדה המורכבת משלושה דירקטורים בלבד המניין החוקי יהיה כל חבריה.
- (ב) בהצבעה בדירקטוריון יהיה לכל דירקטור קול אחד בלבד. אין באמור בסעיף קטן זה למנוע מתן קול נוסף ליושב ראש הדירקטוריון כאשר הקולות שקולים, כאמור בסעיף 107 לחוק החברות.
- (ג) דירקטור שלא נוכח בדיון עקב עניין אישי כאמור בסעיף 56, לא יימנה לצורך קביעת המניין החוקי הנדרש לאותו דיון.

סדר היום

44. סדר היום של ישיבות הדירקטוריון יכלול, בין היתר, כל נושא שדירקטור או שהמנהל הכללי ביקש מיושב ראש הדירקטוריון, זמן סביר בטרם כינוס ישיבת הדירקטוריון, לכלול בסדר היום.

פרוטוקול

45. (א) יושב ראש הישיבה יהיה אחראי לרישום פרוטוקול הדיונים בישיבה. לצורך עריכת הפרוטוקול יוודא יושב הראש כי ישיבות הדירקטוריון, מוקלטות ומתומללות.
- (ב) הפרוטוקול יסקף את הדברים שנדונו בישיבה, יפורטו בו עיקרי הדברים בשם אומנם, כפי שבאו לידי ביטוי בישיבה, נוסחן של ההחלטות שנתקבלו בישיבה וכן שלב כניסתו ויציאתו של כל משתתף במהלך הישיבה.
- (ג) הדירקטוריון יקבע הנחיות לאישור הפרוטוקול ובלבד שיתקיים האמור להלן:
- (1) הפרוטוקול יובא לאישור הדירקטורים בישיבתו הבאה או 60 יום מתאריך הישיבה אליה מתייחס הפרוטוקול, לפי המאוחר.
- (2) 3 ימי עסקים לאחר קיום הישיבה יושב ראש הישיבה יפיץ לדירקטורים ולגורמים הרלוונטיים טיוטת מסמך, המפרט את ההחלטות שהתקבלו בישיבה.
- (ד) לפרוטוקול יצורפו המסמכים ששימשו כחומר רקע לקבלת ההחלטות של הדירקטוריון.

השתתפות המבקר הפנימי בישיבות

46. על מליאת הדירקטוריון להזמין את המבקר הפנימי לישיבה שבה נדון עניין בתחום הביקורת הפנימית, לישיבה בה מתקיים דיון בדוחות ביקורת של רואה החשבון המבקר ולישיבה בה מתקיים דיון בדוחות ביקורת של רשויות פיקוח.

קביעת נוהלי עבודה נוספים

47. בטל.

חליף ומשקיף

48. אין למנות דירקטור חליף או משקיף בדירקטוריון התאגיד הבנקאי. יחד עם זאת, דירקטור רשאי להשתתף בישיבת ועדת הדירקטוריון שאינו חבר בה, ובלבד שהשתתפותו לא תהא דרך קבע.

קיום ישיבות בתקשורת

49. הדירקטוריון יקבע נהלים לעניין קיום ישיבות באמצעות שימוש באמצעי תקשורת **מתקדמים**, **כאמורהגדרתם בסעיף 41(ג)**, אשר יכללו גם את העניינים הבאים:
- (א) רק במקרים מיוחדים, ניתן לקיים ישיבות דירקטוריון שלא על ידי כינוס ישיבה פרונטאלית, אלא באמצעי תקשורת **מתקדמים** (להלן - ישיבה בתקשורת).
- (ב) דירקטוריון התאגיד הבנקאי יגדיר בנוהל מפורט, את סדרי הביצוע של הישיבה בתקשורת, כגון: ייזומה, קוורום, חומר הרקע, קבלת ההחלטות (לרבות כאשר חברים מסתייגים מההצעה המוצעת או באשר לעצם דחיפת הנושא), התייעוד, לרבות פרוטוקול, וכל עניין אחר שיקבע בדירקטוריון. בנוהל ייקבעו הדרכים לשיתוף כל הדירקטורים בישיבה בתקשורת;

- (ג) יש להביא את החלטות הישיבה בתקשורת לידיעת הפורום הרלוונטי, בישיבה (פרונטלית) הראשונה שלאחר ההחלטה וכן את פרוטוקול הדיון מייד לאחר השלמתו.
- (ד) על אף האמור לעיל, בנושאים שלהלן לא ניתן יהיה לקבל החלטות בישיבה בתקשורת:
- (1) החלטה של ועדת הביקורת;
 - (2) עסקה עם איש קשור כמשמעותו בפסקאות 3(א), 3(ב), 3(ג) ו- 13 להגדרה של "איש קשור", בסעיף 3 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312;
 - (3) תנאי העסקה ופרישה של נושאי משרה;
 - (4) החלטה על חריגה מהותית מהמדיניות כאמור בסעיף 6(ט) להוראה.

קבלת החלטות ללא התכנסות

50. דירקטוריון, שעל פי תקנונו רשאי לקבל החלטות ללא התכנסות בפועל אם כל הדירקטורים הזכאים להשתתף בדיון ולהצביע בעניין שהובא להחלטה הסכימו לכך, לא יהיה רשאי לקבל החלטות כאמור, אלא במקרים מיוחדים, ותוך פירוט הנסיבות המיוחדות בפרוטוקול ההחלטה.

פרק ח': נוהגים לתפקוד יעיל של הדירקטוריון

נוהלי עבודה

50. הדירקטוריון ידאג לעגן את תחומי אחריותו ותפקידיו, הנגזרים מהוראה זו ומכל חוק או הוראה רלוונטית אחרת, בנהלי עבודה ברורים. נהלים אלו יכללו, בין היתר, את מבנה הדירקטוריון וועדותיו, תהליכי עבודת הדירקטוריון ואמצעים שנקטים על מנת לוודא כיסוי הולם והקצאת זמן מספקת לנושאים המהותיים.

דרישות מדירקטור

51. כל אחד מהדירקטורים:

- (א) יבין ויבצע את תפקידיו, לרבות תפקידו הפיקוחי בהבנת פרופיל הסיכונים של התאגיד הבנקאי.
- (ב) יפעיל שיקול דעת ראוי בענייני התאגיד הבנקאי.
- (ג) יקדיש די מזמנו וממרכו למילוי אחריותו.
- (ד) יעלה שאלות ויעמוד על כך שיינתנו הסברים מקיפים וישירים מההנהלה, באופן שיאפשר לו להעריך כראוי את ביצועי התאגיד הבנקאי ותפקוד הנהלתו.
- (ה) יבין את הסביבה הרגולטורית ואת תפקידו בממשל תאגידי.

זכות דירקטור לקבל מידע

52. דירקטור המבקש להשתמש בזכותו לקבלת מידע על פי סעיף 265 לחוק החברות, יפנה בכתב בבקשה למידע, אשר תובא לדיון בדירקטוריון.

סיוע מקצועי לדירקטוריון

53. הדירקטוריון רשאי במקרים המצדיקים זאת להסתייע ביועצים חיצוניים כמפורט להלן:
- (א) סיוע לדירקטור - דירקטור המבקש להשתמש בזכותו להעסיק יועצים לשם קבלת ייעוץ מקצועי על פי סעיף 266 לחוק החברות, יפנה תחילה לדירקטוריון בבקשה מנומקת לאישור כיסוי ההוצאות. לא אישר הדירקטוריון את בקשתו, יעביר את הפנייה למפקח 21 יום לפחות לפני שיפנה לבית המשפט בבקשה לאישור העסקת המומחה.
 - (ב) סיוע לדירקטוריון - הדירקטוריון יקבע נהלים להתקשרותו עם יועצים חיצוניים לצורך סיוע מקצועי לדירקטוריון וועדותיו, ובלבד שהנהלים יתייחסו לכל הפחות לנושאים הבאים:
 - (1) אישור הייעוץ (כגון: דיון בצורך בייעוץ והגדרת מטרת הייעוץ ותכולת העבודה);
 - (2) בחירת היועץ (כגון: בחינת חלופות, מקצועיות, העדר ניגודי עניינים);
 - (3) ההתקשרות ופרקטיקת העבודה מול היועץ (כגון: תקציב, שכר טירחה, משך ההתקשרות, אחריות מקצועית וסודיות).

במקרים בהם מדובר בייעוץ ארוך טווח או בייעוץ חוזר, יש לבחון אחת לתקופה את הצורך בחידוש ההתקשרות וברוטציה.

זכות חתימה

54. (א) דירקטור לא יהיה מורשה לחתום בשם התאגיד הבנקאי בעניינים שהם במהלך העסקים הרגיל.
- (ב) היה ומליאת הדירקטוריון סבורה כי לעניין מסוים, יש מקום להעניק זכות חתימה לדירקטור, יוסמך אותו דירקטור במיוחד לעניין זה; במקרה זה, יהיה נושא משרה בכיר בתאגיד הבנקאי בעל זכות חתימה שניה.
- (ג) האמור בסעיף זה אינו חל במקרה שחתימתו של דירקטור מתחייבת מהוראות דין (כגון חתימה על דוח כספי, תשקיף וכד').

ניגוד עניינים ענפי

55. (א) מבלי לגרוע מהדין הכללי בנושא של ניגוד עניינים, דירקטור בזיקה לתאגיד בענף משנה, לא יהיה נוכח בדיוני הדירקטוריון או ועדותיו, המתייחסים לקוח התאגיד הבנקאי, שאף הוא תאגיד באותו ענף משנה, ולא יקבל מהתאגיד הבנקאי מידע ודוחות ביחס לאותו לקוח.
- (ב) במקרה בו קיים ספק לעניין התגבשות המבחנים הכמותיים שצוינו בסעיף קטן (ד), הדירקטור יהיה פטור מהוראת סעיף קטן (א), וזאת אם ועדה שהורכבה משלושה דירקטורים חיצוניים דנה במקרה והחליטה פה אחד כי באותו מקרה אין לסווג את הזיקה של הדירקטור לתאגיד בענף משנה.
- כמו כן, הוועדה האמורה תשקול במקרים בהם לא מתקיימים המבחנים הכמותיים, האם בנסיבות העניין, יש לנקוט בעמדה שמרנית ולראות בדירקטור כבעל זיקה לתאגיד בענף משנה.
- (ג) תאגיד בנקאי יערוך רשימה, שתעודכן אחת לחצי שנה, ובה יפורטו שמות הדירקטורים בזיקה לתאגיד בענף משנה.
- (ד) לעניין סעיף זה:
- "ענף משנה" - כל אחד מענפי המשנה של ענפי המשק, על פי הסיווג האחד של ענפי הכלכלה (למ"ס).
- "תאגיד בענף משנה" - תאגיד שהיקף פעילותו (בין במישרין ובין באמצעות חברות בת) בענף משנה מסוים, מהווה 5% או יותר מההיקף הכולל של הפעילות באותו ענף משנה (מדידת ההיקף הכולל של הפעילות בענף משנה תיערך בהתאם למדד המקובל באותו ענף, כגון על פי היקף המאזן או סך ההכנסות).
- "דירקטור בזיקה לתאגיד בענף משנה" - דירקטור אשר מתקיים לגביו אחד מהמבחנים הבאים:

(1) מחזיק ב- 5% לפחות באחד או יותר מאמצעי שליטה של תאגיד בענף משנה.

(2) נושא משרה בתאגיד בענף משנה.

עניין אישי

56. (א) דירקטור שיש לו, במישרין או בעקיפין, עניין אישי בעסקה קיימת או מוצעת של התאגיד הבנקאי המובאת לדיון בדירקטוריון, או בהחלטה העומדת להתקבל בדירקטוריון, יצהיר על עניינו האישי כאמור בלא דיחוי, ולא יאוחר משיבת הדירקטוריון שבה נדונה העסקה לראשונה.
- (ב) דירקטור בעל עניין אישי כאמור בסעיף קטן (א), לא יקבל מהתאגיד הבנקאי מידע ביחס לאותו עניין ממועד הצהרתו, לא יהיה נוכח בדיון הנוגע לעניינו וכן לא יצביע בהחלטה בעניין זה.
- (ג) הדירקטוריון יקבע קווים מנחים למקרים בהם יש לדירקטור עניין אישי, תוך פירוט דוגמאות (כגון: סוג הקרבה, הזיקה לעסקה ומהותה), וכן יקבע נהלי התנהגות בכל אחד מהמקרים.
- (ד) האמור בסעיף זה יחול גם על נושא משרה בתאגיד הבנקאי שאינו דירקטור בשינויים המחוייבים.

הקשר עם עובדי התאגיד הבנקאי מחוץ לישיבות

57. (א) דירקטור לא יפנה לעובד של התאגיד הבנקאי בנושא הקשור לעסקי התאגיד הבנקאי שלא במסגרת ישיבות הדירקטוריון או וועדותיו ובפרט בנושאים הבאים;
- (1) ביוזמות עסקיות לתאגיד הבנקאי.
 - (2) בעניינים עסקיים של לקוחות ספציפיים.
 - (3) בעניין השקעות מסוימות של התאגיד הבנקאי.
- (ב) האמור בסעיף קטן (א) לא יחול במקרים הבאים:
- (1) יוזמה עסקית שלדירקטור אין בה עניין אישי, ובלבד שהפנייה תתבצע למנהל הכללי ותתועד.
 - (2) פניות כאמור בפסקאות (2) ו-(3) בסעיף קטן (א), ובלבד שהפנייה תתבצע למנהל הכללי ותתועד. פנייה של יושב ראש הדירקטוריון למנהל הכללי, פטורה מתיעוד כאמור.
 - (3) הפניית לקוחות פוטנציאליים לתאגיד הבנקאי, ובלבד שהפנייה תתבצע למנהל הכללי ושהדירקטור לא ידון עם לקוחות פוטנציאליים כאמור על פרטי העסקאות ולא ישתתף בדיון כאמור.
 - (4) פנייה לגורם המתאים בדרכים המקובלות, לבירור חשבון אישי המתנהל באותו תאגיד בנקאי והוא חשבון של הדירקטור או בן זוגו או של תאגיד בשליטתם.
 - (5) פנייה להבהרה שנעשתה דרך יושב ראש הדירקטוריון או יושב ראש ועדה של הדירקטוריון בנושא הקשור במישרין לדיון במליאת הדירקטוריון או בוועדה מוועדותיו. הפנייה תתועד ועותק מן התיעוד יועבר מיידי ליושב ראש הדירקטוריון ולמנהל הכללי. יושב ראש הדירקטוריון יחליט האם להפיץ את התיעוד האמור לידיעת הדירקטורים או חברי הוועדה הרלוונטית

- (6) פנייה של יושב ראש הדירקטוריון או יושב ראש ועדה בקשר לאופן עריכת המסמכים המוגשים לדירקטוריון או לוועדה מוועדותיו לקראת הישיבה וכן בכל נושא הנגזר מתוקף תפקידו כיושב ראש הדירקטוריון או יושב ראש ועדה, כגון: קביעת סדר היום של הישיבות.
- (7) פנייה בנושאים עסקיים כלליים וכן בקבלת הסברים מקצועיים, לרבות בתחום ניהול סיכונים ובקרה, ובלבד שפניות כאמור, ידווחו למזכיר הבנק ויתועדו על ידו. פניה של יושב ראש הדירקטוריון פטורה מדיווח ותייעוד כאמור.
- לעניין סעיף זה, "תיעוד" - תיעוד בכתב שנערך על ידי עובד התאגיד הבנקאי בסמוך למועד הפנייה, ואשר יכלול את שמות הפונה והעובד ותפקידם, מועד הפנייה ומהותה וככל שניתן גם את מהות הטיפול שנעשה בעקבות הפנייה.
- (ג) דירקטור לא יהיה בעל תפקיד ביצועי בתאגיד הבנקאי וימנע מהשתתפות בניהול השוטף של התאגיד הבנקאי.
- (ד) דירקטור לא יהיה נוכח בדיונים של ההנהלה וועדותיה, למעט נוכחות בדיון העוסק באסטרטגיה הכוללת של התאגיד הבנקאי.

הדרכות ומומחיות מקצועית

58. (א) הדירקטוריון יקבע ויישם תכנית שנתית להכשרה מקצועית מתמשכת לדירקטורים, המותאמת להתפתחות התאגיד הבנקאי, לאסטרטגיה שלו ולמורכבותו.
- (ב) תכנית ההכשרה תתייחס לנושאים מקצועיים ולנושאים הקשורים לתפקידי הדירקטוריון והממשל התאגידי.
- (ג) תכנית ההכשרה תתחשב בצרכים של כלל הדירקטורים ובצרכים הפרטניים של כל אחד מהדירקטורים, לרבות צרכיהם של דירקטורים חדשים.
- (ד) הדירקטוריון יעדכן את תכנית ההכשרה בהתאם לצרכים המשתנים.

הערכת אפקטיביות עבודת הדירקטוריון

59. (א) אחת לשנתיים יבצע הדירקטוריון לצרכיו הפנימיים תהליך הערכה עצמית, שיבדוק את אפקטיביות עבודת הדירקטוריון ויעילותו, לרבות מבנה הדירקטוריון, הרכב הוועדות ותהליכי עבודה, ויאתר חולשות בעבודתו.
- (ב) הדירקטוריון ימנה גורם מטעמו שירכז את התהליך ואת ניתוח הממצאים (גורם חיצוני, מזכיר הבנק, ועדה דירקטוריונית וכד').
- (ג) הדירקטוריון ידון בממצאים העולים מתהליך ההערכה ויבצע שינויים בהתאם לצורך.

פרק ט': דיווח למפקח על הבנקים

תכיפות הדיווח

60. מזכיר התאגיד הבנקאי, או מי שיקבע הדירקטוריון, ימסור למפקח :
(א) דיווח שנתי כאמור בסעיף 61, שיוגש בכל שנה עד סוף חודש ינואר בגין השנה המסתיימת ב- 31 בדצמבר שקדם לו.
(ב) דיווח על אירוע שלא בשגרה כאמור בסעיף 62, שיש למסרו סמוך ככל הניתן לאירוע.

דיווח שנתי

61. הדיווח יכלול פרטים אלה :
(א) שמות הדירקטורים ומקום מושבם ;
(ב) שמות חברי הוועדות השונות של הדירקטוריון ;
(ג) תכיפות ישיבות הדירקטוריון והוועדות, כדלקמן :
(1) מספר ישיבות מליאת הדירקטוריון ותאריכיהן במשך השנה החולפת ;
(2) דיווח על כל הישיבות של כל ועדה מוועדות הדירקטוריון ;
(ד) תיאור עיסוקו העיקרי של כל דירקטור ושמות התאגידים האחרים בהם הוא משמש כדירקטור או כמנהל כללי ;
(ה) פרטים נוספים, כפי שיקבע המפקח מעת לעת.

דיווח על אירוע שלא בשגרה

62. הדיווח יימסר בקרות אחד או יותר מהמקרים הבאים, ויכלול את הפרטים הרלוונטיים כמפורט להלן :
(א) שינוי בהרכב הדירקטוריון או בוועדותיו לרבות שינוי בהרכב בעקבות פטירה, התפטרות או פיטורין של דירקטור ; לרבות דיווח למפקח על ידי יושב ראש הדירקטוריון בדבר הנימוקים לפיטוריו או להתפטרות של דירקטור וכן דיווח למפקח על ידי דירקטור בדבר הנימוקים להתפטרותו או פיטוריו ;
(ב) מינוי מנהל כללי, חברי הנהלה, מבקר פנימי ורואה חשבון מבקר וכן הפסקת עבודתם מכל סיבה שהיא ;
(ג) אירועים חריגים שדווחו לדירקטוריון שיש בהם משום חריגה מניהול בנקאי תקין או סטייה מהוראות כל דין או שיש בהם פגיעה מהותית בנושים, בלקוחות או בבעלי המניות בתאגיד הבנקאי ;
(ד) הודעת המבקר הפנימי על אי נקיטת צעדים מתאימים לתיקון פגמים, לפי סעיף 46(ב) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא "פונקציית הביקורת הפנימית" ;
(ה) הודעה על הפסקת כהונתו של המבקר הפנימי או השעייתו, לפי סעיף 53 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא "פונקציית הביקורת הפנימית" וכן על הפסקת כהונה של קצין ציות ראשי וחשבונאי ראשי ;
(ו) דיווח על קבלת הודעה מרואה החשבון המבקר על פי סעיף 3(ב) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 304 ;
(ז) דיווח על אישור פעולה לפי סעיף 255 לחוק החברות ;

- (ח) דיווח על אישור עסקה של תאגיד בנקאי שמתקיים בה האמור בסעיף 270(1) לחוק החברות והיא עסקה חריגה, כאמור בסעיף 272 לחוק החברות;
- (ט) דיווח על עסקה לפי סעיפים 274 - 275 לחוק החברות;
- (י) זימון של ישיבת דירקטוריון על-פי דרישת דירקטור, כאמור בסעיף 257 לחוק החברות;
- (יא) דיווח על כל אחד מהאירועים הבאים: לעניין סעיף זה, "הון" – הון פיקוחי, כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בנושא "ההון הפיקוחי".
- (1) הפסד בסכום העולה על 5% מהונו של התאגיד הבנקאי שהצטבר מסוף הרבעון האחרון לגבי פורסם דוח כספי;
- (2) הפסד העולה על 1% מההון, הנובע מפעולה או עסקה בודדת;
- (3) הפסד תאגיד נשלט בחוץ לארץ בסכום העולה על 3% מהונו, או בסניף בחוץ לארץ בסכום העולה על 3% מהונו הרעיוני, הנובע מפעולה או עסקה בודדת והפסד בתאגיד נשלט או בסניף כאמור בשיעור העולה על 5% מהונו של התאגיד הנשלט או הונו הרעיוני של הסניף, שהצטבר מסוף הרבעון האחרון לגבי פורסם דוח כספי, והכל אם עלה ההפסד על סכום בשווי של מליון דולר ארה"ב;
- (4) סיווג של חוב כחוב מסופק בחלקו או במלואו, כאשר החבות היא בסכום העולה על 5% מהון התאגיד הבנקאי;
- (5) הודעת רואה החשבון המבקר לפי סעיף 6(ג) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 302 (רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי).
- (6) הפעלת סמכות מסמכויות הדירקטוריון על-ידי האסיפה הכללית של התאגיד הבנקאי לפי סעיף 52(א) לחוק החברות.
- (7) הפעלת סמכויות המנהל הכללי על-ידי הדירקטוריון לפי סעיף 52(ב) לחוק החברות.
- (8) ביטול החלטה של ועדת ביקורת ו/או הועדה לעסקאות עם אנשים קשורים על-ידי הדירקטוריון, לפי סעיף 113 לחוק החברות;
- (יב) כל אירוע מהותי אחר, לרבות אירוע המחייב דיווח מיידי על אירוע חריג לפי דרישות כל רשות פיקוח בארץ ובחו"ל.

אופן הדיווח

63. הדיווחים לפי פרק זה יהיו בכתב ויועמדו לעיונם של כל הדירקטורים.

פרק י': שונות

מסמכי ההתאגדות

64. (א) מסמכי ההתאגדות של התאגיד הבנקאי ושל תאגידים נשלטים יתוקנו במידת הצורך כדי להתאימם להוראות אלה ולהוראות החוק.
- (ב) על אף האמור בסעיפים 50(א) ו-58(ב) לחוק החברות, בתאגיד בנקאי:
- (1) לא תינטלנה סמכויות הנתונות לאורגן אחר, על-ידי האסיפה הכללית.
- (2) לא תועברנה סמכויות מהמנהל הכללי לדירקטוריון.

* * *

מגבלת חבות ענפית

מבוא

1. ריכוזיות תיק האשראי, ובכלל זה ריכוזיות אשראי לפי ענפי משק, היא אחד ממקורות סיכון האשראי בתאגידים בנקאיים. בשל ההכרה בהשפעה השלילית של הריכוזיות הענפית על איכות תיק האשראי בתאגידים הבנקאיים, נקבעו מגבלות על סך החבות לענף מסוים.

תחולה

2. (א) הוראה זו תחול על תאגיד בנקאי, למעט חברת שירותים משותפת.
(ב) כמו כן תחול ההוראה על תאגיד כמפורט להלן, כאילו היה תאגיד בנקאי - תאגיד מהסוג האמור בסעיפים 11(א)(3) עד (ב) 11(ב) ו- 11(ב) לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן - "**חוק הרישוי**"), שהואגד בישראל ושנשלט על ידי תאגיד בנקאי, אלא אם התאגיד הבנקאי השולט בו מקיים כל אלה:
- (1) כולל אותו בדוחותיו הכספיים על בסיס מאוחד;
 - (2) נתן לו שיפוי לכל התחייבויותיו;
 - (3) מקיים מערכת בקרה יעילה למעקב אחר קיום המגבלות על בסיס מאוחד.
- (ג) הוראה זו חלה על חבויות במשרדי התאגיד הבנקאי בישראל בלבד (על בסיס לא מאוחד).

3. המפקח רשאי לקבוע הוראות מסוימות שונות מאלו המפורטות להלן שיחולו על תאגיד בנקאי מסוים, או לפטור במקרים חריגים תאגיד בנקאי מהוראה מסוימת, כאשר קיימים טעמים מיוחדים שבהם ראה לנכון לעשות כן ומנימוקים שיירשמו.

הגדרות

4. "**חבות**" - (א) סך החבות כמשמעותה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313, למעט השקעות במניות, למעט סך כל ההתחייבויות (לרבות מותנות) של התאגיד הבנקאי למתן אשראי או להוצאת ערבות ולמעט ערבויות שנתן הלווה לצד שלישי להבטחת חבות שקיבל הצד השלישי מהתאגיד הבנקאי;
- (ב) על אף האמור, חבות של ענף אשר כנגדה רכש התאגיד הבנקאי הגנת אשראי הכשירה למטרות הפחתת סיכון אשראי כאמור בהוראה 203, תסווג בהתאם לענף הפעילות של ספק ההגנה.
- "**ענף**" - הגדרת ענפי המשק מפורטת בנספח להוראה זו, ומבוססת על הרשימה שבהוראה מספר 831 בקובץ "הוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים".

מגבלות

5. (א) סך כל החבויות של ענף מסוים לתאגיד בנקאי לא יעלה על 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי.
- (ב) על אף האמור בסעיף (א), חבות ענף בינוי ונדל"ן תוגבל לשיעורים הבאים :
1. סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" (ענף 11 ברשימת ענפי המשק בנספח להוראה זו) בניכוי חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגזר הפרטי הכלולות בענף 42 "עבודות הנדסה אזרחית" בסיווג האחיד של ענפי הכלכלה (2011), לא יעלה על 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי ;
 2. סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" (ענף 11 ברשימת ענפי המשק בנספח להוראה זו) לא יעלה על 24% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי ;
- (ג) השיעורים כאמור לעיל יחושבו על בסיס לא מאוחד.

ניכויים

6. תאגיד בנקאי רשאי לנכות מהחבות סכומים אלה :
- (א) סכומים שניתן להפחיתם כאמור בסעיף 5 להוראה מספר 313, ובלבד שניכוי כאמור כנגד ערבויות מכר, ייעשה לפני שקלול ערבויות המכר כאמור בהגדרת חבות. הניכוי יתבצע מהמונה בלבד.
- (ב) סכום המהוון של השכירות בגין נדל"ן מניב שמושכר לבנק או לממשלת ישראל, ובלבד :
- (1) שסכום השכירות האמור משועבד לתאגיד הבנקאי ושניתן להיפרע ממנו אם אין הלקוח עומד בתנאי החבות ;
 - (2) שקיימת התחייבות בלתי חוזרת של השוכר לשלם את דמי השכירות במישרין לתאגיד הבנקאי ;
 - (3) שלא ניתן להפסיק את השכירות לפני תום תקופת השכירות.
- (ג) חבויות של חברה שאינה עוסקת בבניה בישראל, המיועדות לרכישת נדל"ן מחוץ לישראל (לעניין זה, "ישראל" - לרבות יהודה, שומרון וחבל עזה).

חריגה

7. תאגיד בנקאי שנוצרה אצלו חריגה מהמגבלה המפורטת בהוראה זו יודיע על כך לפיקוח על הבנקים ללא דיחוי יחד עם תוכנית לביטול החריגה בהקדם האפשרי.

דיווח

8. תאגיד בנקאי ידווח לפיקוח על הבנקים על עמידתו במגבלות המפורטות בהוראה זו, אחת לרבעון, לפי מתכונת הדיווח של הוראה מספר 809 בהוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים.

הוראת שעה

9. על אף האמור בסעיף 5(ב) לעיל, עד תום 24 חודשים מיום 31 בדצמבר 2025 חבות ענף בינוי ונדל"ן תוגבל לשיעורים הבאים ובלבד ששיעור החבות לא יעלה על השיעור שחל ביום 31 בדצמבר 2025 או השיעור הקבוע בסעיף 5(ב) לעיל, הגבוה מביניהם :
1. סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" (ענף 11 ברשימת ענפי המשק בנספח להוראה זו) בניכוי חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגזר הפרטי הכלולות בענף 42 "עבודות הנדסה אזרחית" בסיווג האחיד של הכלכלה (2011), לא יעלה על 22% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי ;
 2. סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" (ענף 11 ברשימת ענפי המשק בנספח להוראה זו) לא יעלה על 26% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי ;

נספח

רשימת ענפי המשק

שם הענף

1. חקלאות
2. כרייה וחציבה
3. תעשיית מכוניות, ציוד חשמלי ואלקטרוני
4. תעשיית מתכת ומוצריה
5. תעשיית גומי ופלסטיק
6. תעשייה כימית
7. תעשיית מוצרי נפט
8. תעשיית תרופות
9. תעשיית מזון, משקאות וטבק
10. תעשייה ומסחר ביהלומים
11. בינוי, נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרים אל –מתכתיים בנייה
12. חשמל- אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
13. מים- אספקת מים; שירותי ביוב, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור.
14. מסחר (למעט מסחר ביהלומים ובמוצרי בנייה)
15. בתי מלון, שירותי אירוח ואוכל
16. תחבורה ואחסנה דואר ובלדרות
17. מידע ותקשורת
18. שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
19. שירותים עסקיים אחרים
20. שירותים ציבוריים וקהילתיים

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
9/3/86	חוזר מקורי		1244
22/1/89	עדכון		1392
6/7/89	עדכון		1424
8/91	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	1	-----
11/11/91	עדכון	2	1532
21/7/92	עדכון	3	1583
11/1/92	עדכון	4	1610
27/3/95	עדכון (נספח ג')	4	1761
22/10/95	עדכון	5	1778
7/11/95	עדכון (עמ' 3)	6	1782
12/95	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	6	-----
20/11/96	עדכון	7	1838
3/8/97	עדכון	8	1880
30/12/97	הקפאת תחילה		1902
26/4/98	עדכון	9	1919
28/4/99	עדכון	10	1972
6/2/02	עדכון	11	2068
15/12/02	עדכון (נספח ג')	12	2094
13/12/04	עדכון	13	2151
16/03/09	עדכון (ביטול נספח ג')	14	2246
17/09/09	עדכון	15	2249
18/2/10	עדכון	16	2259
19/10/10	עדכון	17	2277
27/12/12	עדכון	18	2357
30/5/13	עדכון	19	2385
22/10/15	עדכון	20	2482
29/9/16	עדכון	21	2515
10/7/17	עדכון	22	2534
12/1/20	עדכון	23	2600
29/09/20	עדכון	24	2628
07/01/21	עדכון	25	2649

מגבלות למתן הלוואות לדיור

הגדרות

1. "הלוואה לדיור" כהגדרתה בסעיף 3 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 451, בנושא "נהלים למתן הלוואות לדיור";
- "הלוואה לדיור בריבית משתנה" הלוואה לדיור, או חלק ממנה, שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת ההלוואה;
- "דירת מגורים" כהגדרתה בסעיף 9(ג) לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (להלן - "חוק מיסוי מקרקעין");
- "דירה יחידה" כהגדרתה בסעיף 9 לחוק מיסוי מקרקעין, הנרכשת על ידי יחיד אזרח ישראלי;
- "דירה חליפית" דירת מגורים, הנרכשת על ידי יחיד אזרח ישראלי, שבבעלותו דירת מגורים אשר מהווה דירה יחידה לולא רכישת הדירה הנרכשת, ואשר הלווה מתחייב למכור את הדירה הקיימת בהתאם לקבוע בסעיף 9 לחוק מיסוי מקרקעין;
- "דירה במחיר מופחת" דירה הנרכשת במחיר מופחת בפרויקט במסגרתו ניתנת הנחה בקרקע, דוגמת "מחיר מטר" ו"מחיר למשתכן".
- "דירה להשקעה" דירת מגורים שאינה דירה יחידה או דירה חליפית;
- "זכות במקרקעין" כהגדרתה בסעיף 1 לחוק מיסוי מקרקעין;
- "שיעור מימון (LTV)" כהגדרתו בסעיף 14 להוראת הדיווח לפיקוח מספר 876, בנושא "דוח חודשי על הלוואות לדיור", לרבות הכללים המפורטים בסעיף זה, ואולם מדידת שיעור המימון תתייחס לשווי הנכס הנרכש בלבד, גם אם משועבדים לצורך העסקה נכסים נוספים או אחרים;
- "שיעור החזר מהכנסה" כהגדרתו בנספח א' להוראה זו;
- "תקופה לפירעון סופי" כהגדרתה בסעיף 15 להוראת הדיווח לפיקוח מספר 877, בנושא "דוח חודשי על הלוואות לדיור - מידע על הריבית";
- "אזרח ישראלי" כהגדרתו בסעיף 16א(א) לחוק מיסוי מקרקעין, בפסקאות (1) עד (ב1). מינוחים הכלולים בהגדרה כאמור יפורשו בהתאם להגדרתם בסעיף 16א(א) הנ"ל;
- "תושב חוץ" מי שאינו אזרח ישראלי;

מגבלה על שיעור המימון (LTV)

2. תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואה לדיר, בשיעור מימון העולה על השיעורים הבאים :
 - 2.1. הלוואה לדיר לצורך רכישת זכות במקרקעין המהווים דירה יחידה - 75%.
 - 2.2. הלוואה לדיר לצורך רכישת זכות במקרקעין המהווים דירה חליפית - 70%.
 - 2.3. הלוואה לדיר לצורך רכישת זכות במקרקעין המהווים דירה להשקעה - 50%.
3. לשם אישור הלוואה לדיר לרכישת זכות במקרקעין המהווה דירה יחידה או דירה חליפית, התאגיד הבנקאי יקבל, בין היתר, תצהיר ממבקש ההלוואה, מאושר ע"י עו"ד, לגבי עמידתו של מבקש ההלוואה בתנאים הנדרשים לשם היות הדירה יחידה או דירה חליפית. ביצוע ההלוואה כאמור יותנה, בין היתר, בקבלת העתק של ההצהרה שנמסרה על ידי מבקש ההלוואה לרשות המיסים בהתאם לסעיף 73(ג) לחוק מיסוי מקרקעין. לחילופין, ניתן להשתמש ב"הודעת שומת מס רכישה" שמפיקה רשות המיסים, כל זמן שהבנק מסוגל להבחין, בהתאם לאמור בשומה, בין דירה יחידה ודירה חליפית. התאגיד הבנקאי ישמור תיעוד של המסמכים האמורים.
4. תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיר באופן ששיעור המימון הכולל של ההלוואה כאמור, ביחד עם יתרת ההלוואות הקודמות שהועמדו בביטחון אותה הדירה, יעלה על השיעורים הנקובים לעיל. בקביעת שיעור המימון הכולל, יתייחס התאגיד הבנקאי לכלל מאפייני הסיכון של הלקוח ושל העסקה.

הלוואות לדירה במחיר מופחת

- א.4. חישוב שווי הנכס להלוואה לדירה במחיר מופחת יבוצע בהתאם לכללים הבאים :
 - (1) תאגיד בנקאי רשאי לבסס את שווי הנכס על הערכת שמאי במועד אישור ההלוואה. על הערכת השמאי להביא בחשבון את כל הפרמטרים הרלבנטיים לדירה בפרויקטים מסוג זה, בין היתר : התייחסות לסוג הפרויקט ומאפייניו, אוכלוסיית היעד, המפרט הטכני של הדירה, היקף הדירות החדשות הנמכרות באזור במחיר מופחת וכיוצ"ב.
 - (2) במקרה בו הערכת השמאי עולה על 1.8 מיליון ש"ח, יש לבסס את שווי הנכס על 1.8 מיליון ש"ח או על מחיר הרכישה, הגבוה מבניהם.
 - (3) שיטות הערכה לחישוב שווי הנכס כאמור לעיל (מחיר רכישה או הערכת שמאי) מבוססות על ההנחה לפיה אין מניעה משפטית למימוש הדירה בעת כשל, בשוק חופשי וללא מגבלות. לא מתקיימת ההנחה כאמור, יבוא הדבר לביטוי בהערכת השווי. למען הסר ספק, רישום הערת אזהרה בגובה קנס שייקבע ע"י המדינה, לא יחשב כמניעה משפטית בתנאי שתינתן קדימות לכספי ההלוואה הבנקאית על פני רכיב הקנס.
 - (4) כאשר התכנית כוללת קנסות בגין הפרת תנאי התכנית, כגון דרישה להחזר סכומי הטבה שקיבל הרוכש, או קנס מוסכם, יש להפחית סכומים אלו משווי הדירה, אלא אם קיימת לבנק זכות הקודמת לזכות המדינה להשבת ההטבה / הקנס במימוש הנכס.

מובהר כי על הרוכש לשלם ממקורותיו העצמיים לפחות את הסכומים הבאים :

- (א) 60,000 ש"ח לרכישת דירה בגינה ניתן מענק בהתאם לנספח א' לחוזר החשב הכללי "סיוע לרכישת דירה במסגרת תכנית מחיר למשתכן החדשה", כפי שיעודכן מעת לעת על ידי משרד השיכון והחשב הכללי.
- (ב) 100,000 ש"ח לרכישת דירה אחרת.

מגבלה על שיעור החזר מהכנסה

5. תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואה לדיוור, בשיעור החזר מהכנסה העולה על 50%.
6. עם זאת, וללא קשר למשקלי הסיכון המופחתים הקבועים בסעיף 72 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, במקרה בו שיעור החזר מההכנסה עולה על 40% יש להקצות להלוואה משקל סיכון של 100%.

מגבלות על חלק ההלוואה בריבית משתנה

7. תאגיד בנקאי יאשר ויבצע הלוואה לדיוור, רק בתנאי שהיחס בין חלק ההלוואה לדיוור בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה, אינו עולה על 66.66%.

מגבלה על תקופת הפירעון

8. תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע הלוואה לדיוור עם תקופה לפירעון סופי העולה על 30 שנים.

יישום המגבלות על מיחזור הלוואות

9. תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע מיחזור של הלוואה לדיוור, אם כתוצאה מן המיחזור נוצרה חריגה מאחת המגבלות המפורטות לעיל, או הוגדלה חריגה שהייתה קיימת ערב המיחזור. לעניין זה, "מיחזור" - לרבות העמדת הלוואה לדיוור הניתנת לצורך פירעון הלוואה לדיוור קיימת (אף אם ההלוואה הנפרעת ניתנה ע"י תאגיד בנקאי אחר), והכל בסכום שאינו עולה על סכום ההלוואה הנפרעת.

תחולה

10. המגבלה על שיעור המימון (LTV) לא תחול על הלוואה לדיוור שלמעלה מ- 50% ממנה ניתן מכספי המדינה ובאחריותה (לפי מידת הגביה). יתר המגבלות לא יחולו על הלוואות לדיוור שניתנו במלואן מכספי המדינה ובאחריותה (לפי מידת הגביה).
11. המגבלות הקבועות בסעיפים 5 ו- 6 לעיל (מגבלות על שיעור החזר מהכנסה) לא יחולו על הלוואות לדיוור המפורטות בסעיפים 12.1 ו- 12.2 להלן.
12. תאגיד בנקאי רשאי לא להחיל את המגבלה הקבועה בסעיף 7 לעיל (מגבלה על חלק ההלוואה בריבית משתנה), על הלוואות לדיוור המפורטות להלן, אם היחס בין סך כל ההלוואות לדיוור בריבית משתנה

לבין סך ההלוואות לדיוור, שניתן להן אישר עקרוני במהלך כל רביע קלנדרי, אינו עולה על 66.66% (בהתאמה עם סעיף 7 לעיל) :

12.1 הלוואות גישור שתקופת הפירעון המקורית שלהן היא עד שלוש שנים.

12.2 הלוואות לכל מטרה בסכום של עד 120,000 ₪.

12.3 הלוואות לדיוור במט"ח או צמודות מט"ח שניתנו לתושב חוץ.

13. המגבלות הקבועות בהוראה זו לא יחולו על הלוואות לדיוור שמעמיד תאגיד בנקאי בהתאם להסכמים שחתם עם נציגי הממשלה, לעובדי מדינה, לעובדי הוראה ולזכאי מערכת הביטחון¹, בסכום שאינו עולה על 50,000 ₪. כאשר קיימת ערבות של משרד הביטחון להלוואות לדיוור שמעמיד תאגיד בנקאי לזכאי מערכת הביטחון, ובידי הבנק חוות דעת משפטית המאשרת את עמידתה של הערבות בכל תנאי הכשירות להכרה בהפחתת סיכון אשראי כאמור בהוראה 203, לא יחולו המגבלות הקבועות בהוראה זו גם על הלוואות כאמור אף אם הן בסכומים גבוהים יותר.

משקל סיכון מוגבר להלוואות ממונפות בריבית משתנה

14. בהתאם למכתב המפקח בנושא "הלוואות ממונפות לדיוור בריבית משתנה" מיום 28 באוקטובר 2010 (10LM0781), מצורף נספח ב', הלוואות מסוימות המוגדרות שם, אשר ניתנו עד ליום 31.12.2012, קיבלו משקל סיכון של 100%. התאגידים הבנקאיים רשאים להפחית את משקל הסיכון להלוואות אלה ל- 75%.

דרישת הון נוספת על יתרת ההלוואות לדיוור

14א. לצורך חישוב דרישת ההון כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201, על התאגיד הבנקאי להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיוור **שהן למטרת מימון זכויות במקרקעין**.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיוור

15. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, על התאגידים בנקאיים לבחון ובהתאם לצורך לעדכן את השיטות שהם מיישמים לקביעת ההפרשות להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיוור. תאגידים בנקאיים יודאו כי השיטות שהם מיישמים יביאו בחשבון את מכלול הגורמים המשפיעים על סיכויי הגבייה של הלוואות אלה. מצ"ב בנספח ג' דוגמאות לגורמים שעשויים להיות רלבנטיים לסיכויי הגבייה של הלוואות לדיוור.

הוראת מעבר

¹ עובדי משרד הביטחון (ויחידות הסמך שלו) וגמלאיו, אזרחים עובדי צה"ל, אנשי קבע וגמלאי צה"ל, פורשי צה"ל, זכאי אגף שיקום נכים וזכאי אגף משפחות והנצחה.

16. על אף האמור בסעיף 14א. לעיל, הדרישה להגדלת יעד ההון בגין ~~פיתוח~~ "הלוואה לכל מטרה" שניתנה בעבר תמשיך לחול גם במחזור ההלוואה. ~~שבגינה דותק הון בשיעור של 1% יחייב הקצאת הון בשיעור של 1%.~~

נספח א' - הגדרת שיעור החזר מהכנסה

1. "שיעור החזר מהכנסה" הוא היחס בין ההחזר החודשי ובין ההכנסה החודשית הפנויה.
 - לעניין זה:
 - 1.1. "החזר חודשי" הוא התשלום החודשי המשמש לפירעון של הלוואה לדיוור המבוקשת ע"י לקוח. בחישוב ההחזר החודשי יש להביא בחשבון את מלוא המסגרת המאושרת. בהלוואות בולט ובלון יש להביא בחשבון את תשלום הריבית החודשי. בהלוואות גרייס יש להביא בחשבון את התשלום החודשי הצפוי בתום תקופת הגרייס.
 - 1.2. "הכנסה חודשית פנויה" היא ההכנסה החודשית נטו בניכוי הוצאות קבועות.
 - 1.2.1. "הכנסה חודשית נטו" היא כל הכנסה של הלווה, העומדת בכל התנאים הבאים:
 - 1.2.1.1. ההכנסה משולמת באופן קבוע ועל בסיס שוטף;
 - 1.2.1.2. בידי התאגיד הבנקאי אסמכתה מתאימה התומכת בהכנסה או בזכות לקבלתה;
 - 1.2.1.3. בידי התאגיד הבנקאי הוכחת תשלום, כגון הפקדות או העברות לחשבון הבנק של הלווה.
 - "הוצאה קבועה" היא הוצאה שמקורה בהתחייבות של הלווה שיתרת תקופתה עולה על 18 חודשים. בכלל זה, יש לקחת בחשבון דמי מזונות והחזרים חודשיים בגין כל הלוואה שיתרת תקופתה עולה על 18 חודשים ולא נלקחה במסגרת חישוב ההחזר החודשי (כולל הלוואות לדיוור שהועמדו ללווה בעבר, לרבות ע"י תאגיד בנקאי אחר). נוסף על האמור לעיל, יש לנכות מההכנסה החודשית גם הוצאות שכר דירה של לווה שאינו עתיד להתגורר בדירה הנרכשת, אף אם יתרת תקופת חוזה השכירות קצרה מ- 18 חודשים.
 - 1.3. בחישוב שיעור החזר מהכנסה, בנוסף על הכנסת הלווה, ניתן להכיר במחצית מהכנסתו החודשית הפנויה של קרוב משפחה של הלווה שאינו רוכש זכויות במקרקעין (להלן - "הקרוב"), ובלבד שמתקיימים לגבי הקרוב כל התנאים הבאים:
 - 1.3.1. הוא קרוב משפחה מדרגה ראשונה (בן/בת זוג, אב, אם, אח, אחות, בן ובת).
 - 1.3.2. הקרוב משמש ערב להלוואה.
 - 1.3.3. הבנק ערך לקרוב בדיקת יכולת החזר, כפי שנערכת ללווה עצמו.
 - 1.3.4. הקרוב משלם בעצמו, מחשבון הבנק שלו, 20% או יותר מסכום ההחזר החודשי. להסרת ספק, לא ניתן להכיר ביותר ממחצית מהכנסתו החודשית הפנויה של קרוב שאינו בעל זכות במקרקעין, אף אם הקרוב חתם כלווה על הסכם ההלוואה.
- על אף האמור לעיל, ניתן להכיר במלוא ההכנסה החודשית הפנויה של בן/בת זוג של הלווה, העומד בכל התנאים לעיל, ומתגורר עם הלווה בדירה.

2. הגדרה זו מחליפה את ההגדרה הקיימת בהוראת הדיווח לפיקוח מספר 876.

נספח ב'

ירושלים, כ' בחשון תשע"א
28 באוקטובר 2010
10LM0781
REG10.148.013

לכבוד

התאגידים הבנקאיים - לידי המנהל הכללי

הנדון: הלוואות ממונפות לדיור בריבית משתנה

מבוא -

1. בהמשך למכתביי מיום 18 באוגוסט 2009 בנושא "הלוואות לדיור בריבית משתנה", ומיום 11 ביולי 2010 בנושא "התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור", ועל רקע ההשלכות האפשריות של המשך המגמה המתוארת בהם, ראיתי לנכון לקבוע כלהלן:

הגדרות:

2. "הלוואה לדיור בריבית משתנה" - הלוואה לדיור, או חלק ממנה, שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת ההלוואה.
3. "שיעור המימון (LTV)" - כהגדרתו בסעיף 14 להוראת הדיווח לפיקוח מספר 888A בנושא "הלוואות לדיור".

ההנחיות החדשות:

4. ביחס להלוואות לדיור העומדות בשני הקריטריונים הבאים:
- (א) שיעור המימון גבוה מ- 60%;
- (ב) היחס בין חלק ההלוואה לדיור שהועמד בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה לדיור שהועמדה ללווה, שווה ל- 25%, או יותר.
- משקל הסיכון (כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203) של החלק מההלוואה שהועמד בריבית משתנה יהיה 100% (במקום 35% או 75%, בהתאם למאפייני ההלוואה).
5. האמור לעיל לא יחול על:
- 5.1 הלוואות לדיור בהן סכום ההלוואה שאושרה ללווה, לרבות סכומים שטרם נמשכו, נמוך מ- 800 אלפי ש"ח;
- 5.2 הלוואות לדיור שניתנו ללווים שעומדים בקריטריונים של משרד הבינוי והשיכון לקבל מהמדינה עזרה בשיכון.
6. ההנחיות הכלולות במכתב זה יחולו על הלוואות שיאושרו מיום 26 באוקטובר 2010 ואילך.

בכבוד רב,

רוני חזקיהו
המפקח על הבנקים

נספח ג' - רשימת גורמים רלבנטיים לסיכויי הגבייה

להלן רשימה הכוללת דוגמאות לגורמים שעשויים להיות רלבנטיים לסיכויי הגבייה של הלוואות לדיור, לרבות גורמים אליהם התייחסו תאגידים בנקאיים מסוימים בשיטות קביעת ההפרשה שלהם. רשימה זו אינה רשימה מלאה. תאגיד בנקאי ישקול אילו גורמים רלוונטיים ביותר לסיכויי הגבייה, לרבות גורמים נוספים, אם נדרש, ואיך ראוי להביאם בחשבון בקביעת ההפרשה.

1. איכות המידע שקיים בתאגיד הבנקאי והיקף ועומק הפיקוח של ההנהלה והדירקטוריון על מאפייני הסיכון של ההלוואות לדיור ;
2. היקף ההלוואות שניתנו בתקופות של גידול מהיר יחסית באשראי ;
3. היקף ההלוואות בפיגור, או שניתנו לגביהן ויתורים או דחיות של קרן או ריבית ;
4. היקף ההלוואות שניתנו בשיעורי מימון (LTV) גבוהים ;
5. היקף ההלוואות הגדולות וההלוואות ללווים שהחזר הנוכחי או הפוטנציאלי של תשלומי ההלוואה מהווה שיעור משמעותי מההכנסה הקבועה שלהם ;
6. היקף ההלוואות עם מועדי פירעון ארוכים יותר ;
7. היקף ההלוואות עם מאפייני בולט ובלון משמעותיים ;
8. היקף ההלוואות שבהן הלווה חשוף לגידול משמעותי חוזי בתשלומים, לרבות הלוואות בריבית משתנה ;
9. היקף ההלוואות המובטחות על ידי שעבוד משני, כאשר לא קיים שעבוד, או כאשר זכות הבטחון של הבנק אינה מובטחת ;
10. היקף ההלוואות שבהן המידע שיש לתאגיד הבנקאי על הלווה, התחייבויותיו והכנסותיו, או על הביטחון, במועד מתן ההלוואה אינו שלם מעודכן ומאומת ;
11. היקף ההלוואות המיועדות לרכישת דירות להשקעה.

עדכונים

תאריך	פרטים	גרסה	חוזר 06 מס'
15/07/2014	הוראה מקורית	1	2426
28/09/2014	עדכון	2	2430
25/01/2015	עדכון	3	2455
01/05/2016	עדכון	4	2499
30/10/2016	עדכון	5	2518
17/12/2017	עדכון	6	2546
16/04/2018	עדכון	7	2559
27/12/2020	עדכון	8	2647
02/02/2021	עדכון	9	2650

חובבים על פי הרשאה

מבוא

1. חובבים על פי הרשאה הינם שיטה לביצוע תשלומים על פיה מוטב גובה כספים מהלקוח באמצעות בנקים. חשבון הבנק של הלקוח מחוייב וחשבונו של המוטב מזוכה מכוח חיוב שמציג המוטב על פי הרשאה שנתן הלקוח.
2. בביצוע תשלומים על פי שיטה זו, משתתפים המוטב, הלקוח והבנקים שלהם. לפיכך, יש לקיים תהליך שיסדיר את היחסים שבין הצדדים השונים.
3. הוראה זו מסדירה את מערכת התשלומים בדרך של חובבים על פי הרשאה, בעיקר ככל שהדבר נוגע לשמירת זכויות הלקוח (להלן - ההסדר).
4. מובהר שאין האמור בהוראה זו בא להטיל על הבנק אחריות כלפי הלקוח בכל הנוגע לעסקה שבין המוטב לבין הלקוח.

תחולה

4. (א) בטל.

התקשרות הבנק עם מוטב

5. (א) פנה מוטב לבנק לשם התקשרות לצורך ההסדר, יבחן הבנק תחילה את טיבו של המבקש ואת הסיכוי כי יוכל לעמוד בכל תנאי ההסדר וההסכם שבינו לבין הבנק.
- (ב) הבנק יקבל מהמוטב כתב שיפוי, בו מתחייב המוטב לשפות כל לקוח וכל בנק, בגין נזק שנגרם בשל ליקוי בחומר שהציג המוטב. בנסיבות בהן המוטב מעוניין באפשרות של הגשת בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון עבור לקוחותיו, יפעל התאגיד הבנקאי מול המוטב להבטחת תקינות הליך זיהוי הלקוח וקבלת העתק מהסכמת הלקוח בכתב.
- (ג) (1) הבנק יקבל מהמוטב התחייבות לפיה במקרה של מספר חובבים לאותו לקוח, יודיע המוטב ללקוח מהו סכום כל חיוב ומקורו, אלא אם פרטים אלה מופיעים בדף החשבון ששולח הבנק ללקוח; ההודעה תישלח ללקוח בסמוך למועד חיוב חשבונו.
- (2) על אף האמור בפסקה 1, במקרה של מספר חובבים לאותו לקוח, שסכומם נקבע בהסכם עם הלקוח, וסכום החיוב משתנה רק כתוצאה מתוספת הפרשי הצמדה, ניתן להסתפק בהודעה מפורטת כאמור, לפחות אחת לשנה, אולם אם במשך השנה חל שינוי בהרכב התשלום, יש לשלוח הודעה נוספת מפורטת כאמור בפסקה 1.

הגשת בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון

6.א. (א) בנק יאפשר ללקוח להגיש בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון, במישרין או באמצעות מוטב.

(ב) בנק יאפשר ללקוח להגיש בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון במישרין בכל אחד מאמצעי ההתקשרות הבאים: אתר האינטרנט של התאגיד הבנקאי, פקס, דואר, סניף התאגיד הבנקאי, וכן בכל אמצעי התקשרות נוסף בהתאם להחלטת הבנק (להלן: אמצעי ההתקשרות).

(ג) הוגשה בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון על ידי מוטב, תתאפשר הקמת ההרשאה רק אם צורף לבקשה העתק מהסכמת הלקוח לכך בכתב.

(ד) בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון תכלול את הפרטים המפורטים **בתוספת א'** להוראה. על הבנק להביא לידיעת הלקוח שעליו לקבל מהמוטב את הפרטים הנדרשים למילוי הבקשה.

(ה) על הבנק להעמיד לרשות הלקוח אפשרות לוודא את זהות המוטב על ידי בדיקת פרטיו (קרי, בדיקת התאמה בין קוד המוסד לשם המוסד), בעת הגשת בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון.

(ו) על הבנק ליידע את הלקוח בעת הגשת הבקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון על זכותו להודיע על ביטול חיוב או ביטול הרשאה בהתאם לסעיפים 7 ו-8 בהתאמה, ועל הדרך לבטלם.

(ז) קיבל בנק בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון, ימסור הבנק למוטב תשובה בכתב. במקרה של תשובה חיובית - יציין הבנק בתשובתו למוטב כי הוקמה ההרשאה במערכתיו, וכן יפרט את ההגבלות הקיימות בהרשאה, בהתאם לתוספת א', ככל שישנן. במקרה של תשובה שלילית – הבנק יודיע למוטב את תשובתו וכן יודיע על כך גם ללקוח, תוך ציון הסיבה לתשובה השלילית. תשובת הבנק, חיובית או שלילית, תשלח בתוך חמישה ימי עסקים ממועד קבלת הבקשה.

(ח) בנק יתעד את פרטי ההרשאה לחיוב חשבון, כאמור בתוספת א', את הסכמת הלקוח, וכן תשובות שליליות שניתנו כאמור בס"ק (ז), לרבות הסיבות לתשובות השליליות.

(ט) בנק יאפשר ללקוח לקבל "דוח הרשאות לחיוב חשבון" מעודכן (להלן – הדוח), בכל עת, אשר יכלול את המידע האמור **בתוספת ב'** להוראה, באמצעות שימוש בכל אמצעי ההתקשרות וכן באמצעות מסופי המידע בסניפי הבנק.

בקשה לשינוי חשבון המחויב על-פי הרשאה

6.ב. במקרה של לקוח, שחשבונו בבנק מסוים (להלן-הבנק הישן) מחוייב על-פי הרשאה, המבקש שהחיוב יתבצע בחשבון בבנק אחר (להלן-הבנק החדש) יחולו ההוראות הבאות:

הגשת בקשה להעברת חיובים על ידי הלקוח

- (1) הבנק החדש יקבל מהלקוח, בכל אחד מאמצעי ההתקשרות, בקשה להעברת חיובים על פי הרשאה, כולם או חלקם, בהתאם לתוספת ג' להוראה.
- (2) ביקש הלקוח במסגרת הבקשה להעברת חיובים על פי הרשאה, שהבנק החדש יפנה לבנק הישן לצורך קבלת הדוח מחשבונו הישן, תבוצע פנייה זו בתוך יום עסקים אחד ממועד הגשת הבקשה.
- (3) על הבנק הישן להיענות לפניית הבנק החדש בתוך יום עסקים אחד ממועד קבלת הפנייה.
- (4) במקרה של תשובה שלילית לבקשה להעברת חיובים על פי הרשאה, כולם או חלקם, ימסור הבנק החדש ללקוח תשובה בכתב, תוך ציון הסיבה לתשובה השלילית, בתוך 5 ימי עסקים ממועד קבלת הדוח.

בדיקת נתוני ההרשאות והקמתן

- (5) הבנק החדש יודא כי הלקוח המבקש להעביר את ההרשאות מורשה לעשות זאת, על פי פרטי בעלי החשבון והרכב החתימות המופיעים בדוח שהופק מחשבונו הישן של הלקוח.
- (6) הבנק החדש, לאחר שוודא שהלקוח מורשה להעביר את ההרשאות, יקים את ההרשאות במערכותיו וימסור ללקוח את הדוח, שיופק מחשבונו החדש. על הבנק החדש להשלים את הקמת ההרשאות ומשלוח הדוח ללקוח בתוך שלושה ימי עסקים ממועד קבלת הדוח מחשבונו הישן של הלקוח.
- (7) מצא הבנק החדש שהלקוח אינו מורשה להעביר את ההרשאות, על פי הפרטים המופיעים בדוח שהופק מחשבונו הישן, יאפשר הבנק החדש ללקוח להגיש בקשה להקמת הרשאה בחשבון כאמור בסעיף 6א.

העברת המידע למוטב

- (8) הבנק החדש ימסור לבנק, אשר על פי פרטי החיוב האחרון שבוצע בחשבון הישן של הלקוח, הוא הבנק המייצג את המוטב לו העניק הלקוח הרשאה לחיוב חשבון (להלן: הבנק המייצג), בתוך יום עסקים אחד ממועד השלמת הקמת ההרשאה, את הפרטים האמורים בסעיפים 5-1 לתוספת ג' להוראה, וכן את פרטי ההרשאה הרלוונטית, כפי שהם מופיעים בסעיף 4 לדוח.
- (9) הבנק המייצג יעביר למוטב את הודעת הבנק החדש, בתוך יום עסקים אחד ממועד קבלתה, על מנת שזה יוכל להמשיך ולחייב באופן שוטף את חשבונו החדש של הלקוח.
- (10) על אף האמור בס"ק (8)-(9), הבנק החדש רשאי למסור למוטב, בתוך יום עסקים אחד, את הפרטים האמורים בס"ק (8), באופן ישיר ולא באמצעות הבנק המייצג.

- (11) לא התקבל חיוב מהמוטב בחשבונו החדש של הלקוח במהלך 65 ימים מיום בקשת הלקוח, יודיע על כך הבנק החדש ללקוח.

ביטול חיוב על ידי הלקוח

7. (א) הלקוח רשאי לבטל חיוב מסוים בהודעה **בכתב** לבנק שלו, ובלבד שההודעה כאמור תימסר לבנק לא יאוחר מ-3 ימי עסקים לאחר מועד החיוב. ככל שהודעת הביטול ניתנה לאחר מועד החיוב, הזיכוי יעשה בערך יום מתן הודעת הביטול.
- (ב) הלקוח רשאי לדרוש מהבנק לבטל חיוב אם החיוב נעשה על פי הרשאה שבטלה על פי סעיף 8.
- (ג) הלקוח רשאי לדרוש מהבנק בהודעה **בכתב** לבטל חיוב אם החיוב אינו תואם את מועד פקיעת התוקף שנקבע בהרשאה, או את הסכומים שנקבעו בהרשאה, אם נקבעו.
- (ד) ביטול חיוב כאמור בסעיפים (א)-(ג) משמעותו ביטול החיוב כולו ולא תיקונו או שינויו.

ביטול ההרשאה

8. (א) הלקוח יהיה רשאי לבטל את הרשאתו בכל עת, באמצעות הודעה **בכתב**.
- (ב) הביטול ייכנס לתוקף יום עסקים לאחר מתן ההודעה לבנק.
- (ג) חייב הבנק חשבונו של הלקוח על אף ביטול כאמור בסעיף זה, בסעיף 7(ב), או בסעיף 7(ג), ישיב הבנק ללקוח את סכום החיוב בערך יום החיוב.
- (ד) הרשאה שלא נעשה בה שימוש במשך תקופה של 24 חודשים ממועד החיוב האחרון, בטלה.

הוצאת לקוח מן ההסדר

9. הבנק רשאי להוציא לקוח מן ההסדר אם היתה לו סיבה סבירה לכך והודיע ללקוח מיד לאחר קבלת ההחלטה בידי הבנק תוך ציון הסיבה.

החזרת חיוב

- 9א. במקרה של החזרת חיוב על ידי הבנק שלא על פי הוראת הלקוח, יודיע הבנק ללקוח על החזרת החיוב מיד לאחר החזרתו, תוך ציון הסיבה.

זיהוי החיוב בדפי החשבון

10. בדפי החשבון שהבנק ממציא ללקוח, יהיו רשומים סכומי החובים על פי הרשאה או החזרתם, בצורה שתאפשר ללקוח לזהות את המוטב וזאת על ידי ציון שם המוטב.

חובבים במסגרת כרטיסי חיוב

11. הוראה זאת לא תחול על הרשאות לחיוב חשבון בכרטיס חיוב כמשמעותם בחוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו - 1986. לעניין הרשאה שנתן לקוח לחברת כרטיסי אשראי לחייב את חשבון הבנק שלו, יחולו כל סעיפי ההוראה למעט סעיף 1.4(ב) לתוספת א'.

עדכונים

חוזר 06 מס'	גרסה	פרטים	תאריך
148/16		חוזר מקורי	16/6/91
-----	1	שיבוץ בהוראות ניהול בנקאי תקין	8/91
-----	2	גרסה מחודשת של קובץ ניהול בנקאי תקין	12/95
1860	3	עדכון	31/3/97
1978	4	עדכון	8/7/99
1991	5	עדכון	13/1/00
2428	6	עדכון	01/09/14
2640	7	עדכון	30/12/20
2669	8	עדכון	30/09/21
	9	עדכון	/12/21

תוספת א' – בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון – לפי סעיף 6א(ד)

1.	בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון, המוגשת במישרין על ידי הלקוח, תכלול את הפרטים הבאים:	
1.1.	מועד הבקשה	
1.2.	פרטי המוטב	קוד מוסד
		שם מוסד
1.3.	אסמכתא/מספר מזהה של הלקוח אצל המוטב (ככל שקיים)	
1.4.	בעת הגשת הבקשה יעמדו ללקוח שתי אפשרויות: (א) הקמת הרשאה כללית, שאינה כוללת הגבלות. (ב) הקמת הרשאה הכוללת לפחות אחת מההגבלות הבאות: תקרת סכום החיוב מועד פקיעת תוקף הרשאה הבנק יבהיר ללקוח באופן מפורש, כי אם יישלחו על ידי המוטב חיובים שאינם עומדים בהגבלות שקבע הלקוח, הם יוחזרו על ידי הבנק, על כל המשמעויות הכרוכות בכך.	
2.	בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון שמוגשת על ידי המוטב, תכלול בנוסף לפרטים האמורים לעיל, גם את הפרטים הבאים:	
2.1.	פרטי חשבון הבנק של הלקוח- מספרי חשבון, סניף ובנק	
2.2.	שם הלקוח/לקוחות	
2.3.	מספרי תעודות זהות	
2.4.	העתק מהסכמת הלקוח בכתב לכך שהבקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון תוגש על ידי המוטב	

תוספת ב' – דוח הרשאות לחיוב חשבון – לפי סעיף 6א(ט)

1.	תאריך שליפת הדוח
	מספר חשבון
	מספר סניף
	מספר בנק

2. בעלי חשבון:

שם	מס' ת.ז. / דרכון / ח.פ.

3. הרכב חתימות :

ביחד / ביחד ולחוד

4. רשימת ההרשאות הקיימות בחשבון:

פרטי חיוב אחרון שבוצע בחשבון							פרטי המוטב	
קוד מוסד	שם מוסד	מספר מזהה אצל המוטב	תאריך פתיחת הרשאה	תקרת סכום החיוב*	מועד פקיעת תוקף ההרשאה*	מועד חיוב אחרון	סכום חיוב אחרון	פרטי הבנק המייצג**

* עמודות אלו ימולאו רק כאשר הלקוח בחר בהרשאה הכוללת הגבלות אלו.

** "בנק מייצג" – הבנק, אשר על פי פרטי החיוב האחרון שבוצע בחשבון הלקוח הוא הבנק המייצג את המוטב לו העניק הלקוח הרשאה לחיוב חשבון.

תוספת ג' – בקשה להעברת חובבים על פי הרשאה – לפי סעיף 6ב(1)

בקשה להעברת חובבים על פי הרשאה תכלול את הפרטים הבאים:		
1.	מועד הבקשה	
2.	פרטי החשבון החדש (מספרי חשבון, סניף ובנק)	
3.	מספרי הזהות של כל בעלי החשבון החדש*	
4.	פרטי החשבון בבנק הישן (מספרי חשבון, סניף ובנק)	
5.	הסכמת הלקוח למסירת המידע האמור לבנק המייצג ו/או למוטבים ו/או לבנק הישן.	
6.	הבהרה, לפיה על הלקוח לצרף את "דוח הרשאות לחיוב חשבון" מחשבונו הישן, (הדוח כולל את רשימת ההרשאות לחיוב חשבון הקיימות בחשבונו הישן ואת פרטיהן), לצורך השלמת ביצוע ההעברה בפועל. לפיכך, הלקוח יתבקש לבחור באחת משתי החלופות הבאות: א) פניית הבנק החדש לבנק הישן לצורך קבלת הדוח (על הבנק לציין כי הדוח יתקבל בתוך 3 ימי עסקים). ב) הגשת הדוח בעצמו.	

* לעניין זה, "מספר זהות" – כהגדרתו בצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001.

הערה: כאשר מבקש הלקוח להעביר רק חלק מההרשאות שהיו בחשבונו הישן, יש להוסיף לבקשה את פרטי ההרשאות אותן מבקש הלקוח להעביר.